

WERSJA SKONSOLIDOWANA TRAKTATU
USTANAWIAJĄCEGO EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII
ATOMOWEJ

(2016/C 203/01)

SPIS TREŚCI

		<i>Strona</i>
Preambuła	5
TYTUŁ I	Zadania wspólnoty	5
TYTUŁ II	Postanowienia dotyczące wspierania postępu w energetyce jądrowej	7
ROZDZIAŁ 1	ROZWÓJ BADAŃ	7
ROZDZIAŁ 2	ROZPOWSZECHNIANIE INFORMACJI	9
Sekcja 1	Informacje pozostające w gestii Wspólnoty	9
Sekcja 2	Inne informacje	10
Sekcja 3	Postanowienia dotyczące tajności	15
Sekcja 4	Postanowienia szczególne	18
ROZDZIAŁ 3	OCHRONA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWO	18
ROZDZIAŁ 4	INWESTYCJE	21
ROZDZIAŁ 5	WSPÓLNE PRZEDSIĘBIORSTWA	22
ROZDZIAŁ 6	ZAOPATRZENIE	24
Sekcja 1	Agencja	24
Sekcja 2	Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne pochodzące ze Wspólnoty	25
Sekcja 3	Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne pochodzące spoza Wspólnoty	28
Sekcja 4	Ceny	29
Sekcja 5	Postanowienia dotyczące polityki zaopatrzenia	29
Sekcja 6	Postanowienia szczególne	30
ROZDZIAŁ 7	ŚRODKI BEZPIECZEŃSTWA	32
ROZDZIAŁ 8	PRAWO WŁASNOŚCI	35
ROZDZIAŁ 9	WSPÓLNY RYNEK ATOMOWY	36
ROZDZIAŁ 10	STOSUNKI ZEWNĘTRZNE	38
TYTUŁ III	Postanowienia instytucjonalne i finansowe	40
ROZDZIAŁ 1	STOSOWANIE NIEKTÓRYCH POSTANOWIEŃ TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ I TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ	40

ROZDZIAŁ 2	INSTYTUCJE WSPÓLNOTY	40
Sekcja 1	Parlament Europejski	40
Sekcja 2	Rada	40
Sekcja 3	Komisja	40
Sekcja 4	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	41
Sekcja 5	Trybunał Obrachunkowy	42
ROZDZIAŁ 3	POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA INSTYTUCJI	42
ROZDZIAŁ 4	KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY	43
TYTUŁ IV	Szczegółowe postanowienia finansowe	43
TYTUŁ V	Postanowienia ogólne	46
TYTUŁ VI	Postanowienia dotyczące okresu wstępnego (uchylony)	51
	Postanowienia końcowe	51
ZAŁĄCZNIKI		
ZAŁĄCZNIK I	DZIEDZINY BADAŃ JĄDROWYCH WYMENIONYCH W ARTYKULE 4 NINIEJSZEGO TRAKTATU	54
ZAŁĄCZNIK II	DZIAŁALNOŚĆ PRZEMYSŁOWA WYMENIONA W ARTYKULE 41 NINIEJSZEGO TRAKTATU	58
ZAŁĄCZNIK III	KORZYŚCI PRZYSŁUGUJĄCE WSPÓLNYM PRZEDSIĘBIORSTWOM NA MOCY ARTYKUŁU 48 NINIEJSZEGO TRAKTATU	59
ZAŁĄCZNIK IV	LISTA TOWARÓW I PRODUKTÓW PODLEGAJĄCYCH ROZDZIAŁOWI 9 DOTYCZĄCEMU WSPÓLNEGO RYNKU ATOMOWEGO	60
ZAŁĄCZNIK V	WSTĘPNY PROGRAM BADAWCZO-SZKOLENIOWY WYMENIONY W ARTYKULE 215 NINIEJSZEGO TRAKTATU (<i>Uchylony</i>)	66
PROTOKOŁY		
	Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej	69
	Protokół w sprawie statutu trybunału sprawiedliwości Unii Europejskiej	72
	Protokół w sprawie ustalenia siedzib instytucji i niektórych organów, jednostek organizacyjnych i służb Unii Europejskiej	96
	Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej	97
	Protokół w sprawie artykułu 40.3.3 Konstytucji Irlandii	105
	Protokół w sprawie postanowień przejściowych	106

PREAMBUŁA

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKA KSIĘŻNA LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW, ⁽¹⁾

UZNAJĄC, że energia jądrowa stanowi zasadnicze źródło rozwoju i ożywienia przemysłu, które umożliwi rozprzestrzenienie idei pokoju,

PRZEKONANI, że jedynie wspólny wysiłek podjęty natychmiastowo może zaowocować osiągnięciami proporcjonalnymi do twórczego potencjału ich krajów,

ZDECYDOWANI stworzyć warunki niezbędne do rozwoju silnego przemysłu jądrowego zapewniającego szeroki dostęp do zasobów energetycznych, prowadzącego do modernizacji procesów technicznych i zapewniającego, dzięki wielu innym zastosowaniom, dobrobyt ich narodów,

PRAGNĄC stworzyć warunki bezpieczeństwa niezbędne do eliminacji zagrożeń dla życia i zdrowia ludności,

PRAGNĄC włączyć inne kraje w swoje prace i współpracować z organizacjami międzynarodowymi zaangażowanymi w pokojowe wykorzystanie energii atomowej,

POSTANOWILI ustanowić Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM) i w tym celu powołali jako swych pełnomocników:

(lista pełnomocników została pominięta)

KTÓRZY po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:

TYTUŁ I**ZADANIA WSPÓLNOTY***Artykuł 1*

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY ustanawiają między sobą EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ (EURATOM).

⁽¹⁾ Po podpisaniu Traktatu członkami Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej stały się Republika Bułgarii, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Estońska, Irlandia, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Chorwacji, Republika Cypryjska, Republika Łotewska, Republika Litewska, Węgry, Republika Malty, Republika Austrii, Rzeczpospolita Polska, Republika Portugalska, Rumunia, Republika Słowenii, Republika Słowacka, Republika Finlandii, Królestwo Szwecji oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Zadaniem Wspólnoty jest przyczynianie się do podwyższania poziomu życia w Państwach Członkowskich i rozwijania stosunków z innymi państwami poprzez ustanowienie warunków niezbędnych do stworzenia i szybkiego rozwoju przemysłu jądrowego.

Artykuł 2

Aby wykonać to zadanie, Wspólnota, na warunkach przewidzianych w niniejszym Traktacie:

- a) wspiera badania naukowe i zapewnia rozpowszechnianie wiedzy technicznej;
- b) tworzy jednolite normy bezpieczeństwa mające chronić zdrowie pracowników i ludności oraz zapewnia ich stosowanie;
- c) ułatwia inwestycje i zapewnia, w szczególności stymulując działania ze strony przedsiębiorstw, tworzenie podstawowych instalacji niezbędnych do rozwoju energetyki jądrowej we Wspólnocie;
- d) gwarantuje wszystkim użytkownikom Wspólnoty regularne i sprawiedliwe dostawy rud i paliw jądrowych;
- e) zapewnia, poprzez odpowiedni nadzór, niestosowanie materiałów jądrowych do celów innych niż planowane;
- f) wykonuje przyznane jej prawo własności specjalnych materiałów rozszczepialnych;
- g) zapewnia powszechną możliwość zbytu i dostęp do najlepszych rozwiązań technicznych poprzez tworzenie wspólnego rynku specjalistycznych materiałów i sprzętu, swobodny przepływ kapitału do celów inwestycji w sferze energetyki jądrowej oraz swobodę zatrudnienia specjalistów we Wspólnocie;
- h) nawiązuje z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi stosunki umożliwiające postęp w pokojowym wykorzystaniu energii jądrowej.

Artykuł 3

(Uchylony)

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WSPIERANIA POSTĘPU W ENERGETYCE JĄDROWEJ

ROZDZIAŁ 1

Rozwój badań*Artykuł 4*

1. Komisja jest odpowiedzialna za wspieranie i ułatwianie badań jądrowych w Państwach Członkowskich oraz za uzupełnianie ich poprzez realizację programu badawczo-szkoleniowego w ramach Wspólnoty.
2. W tym celu Komisja podejmuje działania w dziedzinach wymienionych w załączniku I do niniejszego Traktatu.

Lista ta może zostać zmieniona przez Radę, stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji. Komisja zasięga opinii Komitetu Naukowo-Technicznego przewidzianego w artykule 134.

Artykuł 5

W celu koordynacji i uzupełniania badań prowadzonych w Państwach Członkowskich, Komisja, kierując wniosek do określonego adresata, przekazywany także danemu rządowi, lub występując z wnioskiem publicznym, zwraca się do Państw Członkowskich, osób lub przedsiębiorstw z prośbą o informacje na temat programów dotyczących badań wskazanych we wniosku.

Komisja może wydać uzasadnioną opinię na temat każdego z programów, o których została poinformowana, po umożliwieniu zainteresowanym stronom wypowiedzenia się. Komisja jest obowiązana wydać taką opinię, jeżeli zwróci się o to Państwo, osoba lub przedsiębiorstwo informujące o programie.

Komisja za pomocą tych opinii zapobiega zbędnemu powielaniu prac i kieruje badania ku sektorom niedostatecznie rozpoznany. Komisja nie może publikować tych programów bez zgody informującego Państwa, osoby lub przedsiębiorstwa.

Komisja regularnie publikuje listę sektorów badań jądrowych, które uznaje za niedostatecznie rozpoznane.

Komisja może kontaktować ze sobą przedstawicieli publicznych i prywatnych ośrodków badawczych oraz innych specjalistów zaangażowanych w badania w takich samych lub podobnych sektorach, w celu prowadzenia wzajemnych konsultacji i wymiany informacji.

Artykuł 6

Aby zachęcić do realizacji przedstawionych jej programów badawczych, Komisja może:

- a) zapewniać pomoc finansową na podstawie umów badawczych, jednak bez możliwości dotowania;
- b) dostarczać na cele tych programów, nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem, wszelkie dostępne jej materiały wyjściowe lub specjalne materiały rozszczepialne;
- c) udostępniać instalacje, sprzęt lub specjalistyczną pomoc Państwom Członkowskim, osobom lub przedsiębiorstwom nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem;
- d) zachęcać do wspólnego finansowania przez zainteresowane Państwa Członkowskie, osoby lub przedsiębiorstwa.

Artykuł 7

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, która zasięga opinii Komitetu Naukowo-Technicznego, uchwała programy badawczo-szkoleniowe.

Programy te opracowuje się na okres nie dłuższy niż pięć lat.

Fundusze niezbędne do realizacji tych programów są przewidziane co roku w budżecie badawczo-inwestycyjnym Wspólnoty.

Komisja zapewnia realizację programów i przedkłada Radzie roczne sprawozdanie w tej kwestii.

Komisja powiadamia Komitet Ekonomiczno-Społeczny o ogólnym zarysie programów badawczo-szkoleniowych Wspólnoty.

Artykuł 8

1. Po konsultacji z Komitetem Naukowo-Technicznym, Komisja tworzy Wspólny Ośrodek Badań Jądrowych.

Ośrodek ten zapewnia realizację programów badawczych i inne zadania zleczone przez Komisję.

Ośrodek zapewnia również opracowanie jednolitej terminologii i znormalizowanego systemu pomiarowego w atomistyce.

Ośrodek organizuje centralne biuro ds. pomiarów jądrowych.

2. Ośrodek może prowadzić swoją działalność w oddzielnych zakładach z przyczyn geograficznych lub funkcjonalnych.

Artykuł 9

1. Po uzyskaniu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego Komisja może utworzyć, w ramach Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych, jednostki szkolenia specjalistów, zwłaszcza w dziedzinie pozyskiwania minerałów, wytwarzania materiałów jądrowych wysokiej czystości, przetwarzania paliwa napromienionego, inżynierii atomowej, zdrowia i bezpieczeństwa oraz produkcji i użytkowania izotopów promieniotwórczych.

Szczegóły szkoleń ustala Komisja.

2. Utworzona zostanie jednostka o statusie wyższej uczelni, której sposób funkcjonowania określa Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

Artykuł 10

Komisja może powierzyć, w drodze umowy, realizację określonych części programu badawczego Wspólnoty Państwom Członkowskim, osobom, przedsiębiorstwom, a także państwom trzecim, organizacjom międzynarodowym lub obywatelom państw trzecich.

Artykuł 11

Komisja publikuje programy badawcze wymienione w artykułach 7, 8 i 10 oraz regularne sprawozdania na temat postępów w ich realizacji.

ROZDZIAŁ 2

Rozpowszechnianie informacji

Sekcja 1

Informacje pozostające w gestii Wspólnoty

Artykuł 12

Państwa Członkowskie, osoby i przedsiębiorstwa mają prawo otrzymywać, na wniosek złożony Komisji, niewyłączne licencje z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych będących własnością Wspólnoty, o ile są w stanie efektywnie użytkować objęte nimi wynalazki.

Na takich samych warunkach Komisja udziela sublicencji z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych, o ile Wspólnota jest posiadaczem uprawniających do tego licencji umownych.

Komisja udziela tych licencji lub sublicencji na warunkach uzgodnionych z licencjobiorcą i przekazuje wszystkie informacje niezbędne do ich użytkowania. Warunki te dotyczą w szczególności odpowiedniego wynagrodzenia i, w odpowiednim przypadku, prawa licencjobiorcy do udzielania sublicencji stronom trzecim oraz obowiązku objęcia informacji tajemnicą handlową.

Jeżeli umowa nie zawiera warunków wymienionych w akapicie trzecim, licencjobiorca może przekazać sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu ustalenia odpowiednich warunków.

Artykuł 13

Komisja przekazuje Państwom Członkowskim, osobom i przedsiębiorstwom informacje uzyskane przez Wspólnotę nie objęte postanowieniami artykułu 12, o ile pochodzą one z jej własnego programu badawczego lub zostały udostępnione Komisji z prawem do swobodnego dysponowania.

Komisja może jednak uzależnić ujawnienie tych informacji od zachowania poufności i nieprzekazywania ich stronom trzecim.

Komisja nie może ujawniać informacji objętych ograniczeniami co do użytkowania lub rozpowszechniania – na przykład oznaczonych jako tajne – o ile nie zapewni przestrzegania tych ograniczeń.

Sekcja 2

Inne informacje

a) **Rozpowszechnianie na podstawie ugody**

Artykuł 14

Komisja dokłada starań, na podstawie ugody, aby zapewnić zarówno przekazywanie informacji użytecznych dla Wspólnoty w realizacji jej celów, jak i udzielanie licencji z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych obejmujących te informacje.

Artykuł 15

Komisja ustanawia procedurę, w ramach której Państwa Członkowskie, osoby lub przedsiębiorstwa mogą wykorzystywać ją jako pośrednika do wymiany tymczasowych lub ostatecznych wyników ich badań, o ile wyniki te nie zostały uzyskane przez Wspólnotę na podstawie umów badawczych zawartych przez Komisję.

Procedura ta musi zapewniać poufny charakter wymiany. Jednakże Komisja może przekazywać udostępnione wyniki Wspólnemu Ośrodkowi Badań Jądrowych do celów dokumentacyjnych, bez prawa użytkowania w sposób nie zatwierdzony przez stronę udostępniającą.

b) Informacje przekazywane Komisji z urzędu

Artykuł 16

1. Niezwłocznie po wpłynięciu wniosku o patent lub wzór użytkowy z zakresu ściśle jądrowego w Państwie Członkowskim, Państwo to zwraca się z prośbą do wnioskodawcy o zgodę na bezzwłoczne przekazanie treści wniosku Komisji.

W przypadku zgody wnioskodawcy treść wniosku zostaje przekazana w ciągu trzech miesięcy od daty jego wpłynięcia. W przypadku braku zgody wnioskodawcy Państwo Członkowskie zawiadamia Komisję w tym samym terminie o wpłynięciu wniosku.

Komisja może zwrócić się z prośbą do Państwa Członkowskiego o ujawnienie treści wniosku, o którym została powiadomiona.

Komisja zwraca się z taką prośbą w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania powiadomienia. Przedłużenie tego terminu powoduje odpowiednie przedłużenie terminu określonego w akapicie szóstym.

Po otrzymaniu prośby Komisji Państwo Członkowskie ponownie zwraca się do wnioskodawcy z prośbą o zgodę na przekazanie treści wniosku. W przypadku zgody wnioskodawcy wniosek przekazuje się bezzwłocznie.

W przypadku braku zgody wnioskodawcy Państwo Członkowskie jest mimo to obowiązane ujawnić Komisji treść wniosku w ciągu 18 miesięcy od daty jego wpłynięcia.

2. Państwa Członkowskie informują Komisję w ciągu 18 miesięcy od daty jego wpłynięcia o każdym nieopublikowanym jeszcze wniosku o patent lub wzór użytkowy, który, pomimo iż nie leży w zakresie ściśle jądrowym, to jednak, zdaniem tych Państw, może być bezpośrednio związany z rozwojem energetyki jądrowej we Wspólnocie i mieć dla niego zasadnicze znaczenie.

Treść wniosku przekazuje się Komisji na jej prośbę w terminie dwóch miesięcy.

3. Aby umożliwić niezwłoczną publikację, Państwa Członkowskie redukują do minimum okres rozpatrywania wniosków o przyznanie patentu lub wzoru użytkowego związanego z zagadnieniami wymienionymi w ustępach 1 i 2, których dotyczyła prośba Komisji.

4. Komisja traktuje powyższe informacje jako poufne. Mogą one być przekazywane wyłącznie do celów dokumentacyjnych. Niemniej jednak, Komisja może wykorzystywać wynalazki, o których została poinformowana, za zgodą wnioskodawcy lub zgodnie z artykułami 17–23.

5. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania jeżeli umowa zawarta z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową wyklucza przekazywanie informacji.

c) **Przyznanie licencji w drodze arbitrażu lub z urzędu**

Artykuł 17

1. W przypadku braku ugody niewyłączne licencje mogą zostać udzielone w drodze arbitrażu lub z urzędu, na warunkach przewidzianych w artykułach 18–23:

a) na rzecz Wspólnoty lub wspólnych przedsiębiorstw, którym to prawo zostało przyznane na mocy artykułu 48 w odniesieniu do patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych lub wzorów użytkowych chroniących wynalazki bezpośrednio dotyczące badań jądrowych, jeżeli udzielenie tych licencji jest konieczne do kontynuacji ich własnych badań lub niezbędne do funkcjonowania ich instalacji.

Na wniosek Komisji licencje te przewidują prawo do upoważniania stron trzecich do wykorzystywania wynalazku, jeżeli strony te wykonują prace lub zlecenia na rachunek Wspólnoty lub wspólnych przedsiębiorstw;

b) na rzecz osób lub przedsiębiorstw występujących do Komisji o licencje z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych lub wzorów użytkowych chroniących wynalazki bezpośrednio dotyczące i zasadnicze dla rozwoju energetyki jądrowej we Wspólnocie, o ile spełnione są wszystkie z następujących warunków:

(i) co najmniej cztery lata upłynęły od daty złożenia wniosku o udzielenie patentu, za wyjątkiem wynalazków z zakresu ściśle jądrowego;

(ii) wymogi warunkujące rozwój energetyki jądrowej, zdefiniowany przez Komisję, nie są spełniane w odniesieniu do danego wynalazku na terenie Państwa Członkowskiego, na którym podlega on ochronie;

(iii) właściciel nie spełnił tych wymogów osobiście ani poprzez swoich licencjobiorców pomimo wezwania;

(iv) osoby lub przedsiębiorstwa wnioskujące o licencje są w stanie efektywnie spełnić te wymogi poprzez wdrożenie wynalazku.

Aby spełnić te wymogi, Państwa Członkowskie nie mogą podejmować środków przymusu przewidzianych w ich krajowych przepisach, które ograniczyłyby zakres ochrony wynalazku, chyba że Komisja wystąpi o to z uprzednim wnioskiem.

2. Niewyłączna licencja nie może zostać udzielona na warunkach przewidzianych w ustępie 1, jeżeli właściciel udowodni zaistnienie uzasadnionych przyczyn, w szczególności fakt nieprzyznania mu odpowiedniego terminu.
3. Licencja udzielona na podstawie ustępu 1 uprawnia do pełnego odszkodowania, którego wysokość uzgadnia właściciel patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego lub wzoru użytkowego wraz z licencjobiorcą.
4. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają postanowień Konwencji Paryskiej o Ochronie Własności Przemysłowej.

Artykuł 18

Dla celów przewidzianych w niniejszej sekcji powołuje się Komitet Arbitrażowy. Członków komitetu mianuje oraz jego regulamin uchwała Rada na wniosek Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Strony mogą wnieść odwołanie ze skutkiem zawieszającym od decyzji Komitetu Arbitrażowego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ciągu miesiąca od daty jej doręczenia. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej kontroluje jedynie formalną ważność decyzji i wykładnię postanowień niniejszego Traktatu przez Komitet Arbitrażowy.

Ostateczne decyzje Komitetu Arbitrażowego są dla zainteresowanych stron prawomocne. Podlegają one wykonaniu zgodnie z artykułem 164.

Artykuł 19

Jeżeli w przypadku braku ugody Komisja podejmie decyzję o przyznaniu licencji w jednym z przypadków wymienionych w artykule 17, zawiadamia o tym właściciela patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego, wzoru użytkowego lub wniosku o patent, podając w zawiadomieniu nazwę wnioskodawcy i zakres licencji.

Artykuł 20

W ciągu miesiąca od daty otrzymania zawiadomienia o którym mowa w artykule 19, właściciel może zaproponować Komisji i, w odpowiednim przypadku, wnioskodawcy zawarcie szczególnego porozumienia i przekazanie sprawy Komitetowi Arbitrażowemu.

Jeżeli Komisja lub wnioskodawca odmówi zawarcia porozumienia, Komisja nie może zwracać się do Państwa Członkowskiego ani jego właściwych władz o udzielenie licencji lub spowodowanie jej udzielenia.

Jeżeli Komitet Arbitrażowy po otrzymaniu sprawy na mocy szczególnego porozumienia uzna, że wniosek Komisji jest zgodny z postanowieniami artykułu 17, wydaje uzasadnioną decyzję, zawierającą licencję na rzecz wnioskodawcy oraz określającą warunki licencji i związane z nią wynagrodzenie, w zakresie, w którym strony nie uzyskały porozumienia w tych kwestiach.

Artykuł 21

W przypadku, gdy właściciel nie proponuje przekazania sprawy Komitetowi Arbitrażowemu, Komisja może wezwać dane Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze do udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia.

Jeżeli po rozpatrzeniu sprawy właściciela Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze uznają, że warunki przewidziane w artykule 17 nie zostały spełnione, Państwo to zawiadamia Komisję o odmowie udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia.

W przypadku odmowy udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia lub jeżeli w ciągu czterech miesięcy od daty wniosku nie zostaną przekazane żadne informacje dotyczące udzielenia licencji, Komisja może w terminie dwóch miesięcy wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Podczas postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej właściciel musi mieć możliwość złożenia zeznań.

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uzna, że warunki przewidziane w artykule 17 zostały spełnione, dane Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze podejmują środki w celu wykonania tego orzeczenia.

Artykuł 22

1. Jeżeli właściciel patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego lub wzoru użytkowego i licencjobiorca nie uzgodnią wysokości odszkodowania, strony te mogą zawrzeć porozumienie o przekazaniu sprawy Komitetowi Arbitrażowemu.

Tym samym strony zrzekają się prawa do wszczynania postępowania innego niż przewidziane w artykule 18.

2. Jeżeli licencjobiorca odmówi zawarcia porozumienia, udzieloną mu licencję uważa się za nieważną.

Jeżeli właściciel odmówi zawarcia specjalnego porozumienia, odszkodowanie wymienione w niniejszym artykule ustalają właściwe władze krajowe.

Artykuł 23

Po upływie roku decyzje Komitetu Arbitrażowego lub właściwych władz krajowych mogą zostać poddane kontroli w odniesieniu do warunków licencji, jeżeli uzasadniają to nowe okoliczności.

Kontroli dokonuje instytucja, która wydała daną decyzję.

Sekcja 3

Postanowienia dotyczące tajności

Artykuł 24

Informacje uzyskane przez Wspólnotę dzięki realizacji programu badawczego, których ujawnienie może naruszyć interesy obronne jednego lub więcej Państw Członkowskich, są objęte systemem tajności zgodnie z poniższymi postanowieniami:

- 1) Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, uchwała przepisy bezpieczeństwa określające, z uwzględnieniem postanowień niniejszego artykułu, różne stopnie tajności i środki przewidziane dla każdego stopnia.
- 2) Jeżeli Komisja uzna, że ujawnienie określonych informacji może naruszyć interesy obronne jednego lub więcej Państw Członkowskich, zastosuje tymczasowo do tych informacji stopień tajności wymagany w takim przypadku przez przepisy dotyczące bezpieczeństwa.

Komisja niezwłocznie przekazuje te informacje Państwom Członkowskim, które są zobowiązane do tymczasowego utrzymania ich w tajemnicy na tych samych warunkach.

Państwa Członkowskie informują Komisję w ciągu trzech miesięcy o tym, czy zamierzają utrzymać stopień przyznany tymczasowo, zastąpić go innym lub odtajnić informacje.

Po wygaśnięciu tego okresu stosuje się najwyższy ze zgłoszonych stopni. Komisja odpowiednio zawiadamia Państwa Członkowskie.

Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego Rada może w dowolnym czasie, stanowiąc jednomyślnie, zastosować inny stopień tajności lub odtajnić informacje. Rada zasięga opinii Komisji przed podjęciem jakichkolwiek działań na wniosek Państwa Członkowskiego.

3) Postanowienia artykułów 12 i 13 nie mają zastosowania do informacji objętych systemem tajności.

Niemniej jednak, o ile podjęto odpowiednie środki bezpieczeństwa,

a) Komisja może przekazać informacje wymienione w artykułach 12 i 13:

(i) wspólnemu przedsiębiorstwu;

(ii) osobie lub przedsiębiorstwu innemu niż wspólne przedsiębiorstwo, za pośrednictwem Państwa Członkowskiego, na którego obszarze osoba ta lub przedsiębiorstwo działa;

b) Państwo Członkowskie może przekazać informacje wymienione w artykule 13 osobie lub przedsiębiorstwu, innemu niż wspólne przedsiębiorstwo, działającemu na obszarze tego Państwa, pod warunkiem powiadomienia o tym Komisji;

c) ponadto każde Państwo Członkowskie ma prawo wymagać od Komisji udzielenia licencji na podstawie artykułu 12 w celu zaspokojenia potrzeb tego Państwa lub osoby bądź przedsiębiorstwa działającego na jego terytorium.

Artykuł 25

1. Państwo Członkowskie zawiadamiające o wpłynięciu wniosku lub ujawniające treść wniosku o patent bądź wzór użytkowy dotyczący kwestii wymienionej w artykule 16 ustęp 1 lub 2, zwraca uwagę, w odpowiednim przypadku, na potrzebę stosowania odpowiedniego stopnia tajności z przyczyn obronnych, określając jednocześnie przewidywany okres jego stosowania.

Komisja przekazuje wszystkie informacje otrzymane na podstawie poprzedniego akapitu pozostałym Państwom Członkowskim. Komisja i Państwa Członkowskie podejmują środki, które w myśl przepisów bezpieczeństwa odpowiadają stopniowi tajności wymaganemu przez Państwo pochodzenia.

2. Komisja może przekazać te informacje także wspólnym przedsiębiorstwom lub, za pośrednictwem Państwa Członkowskiego, osobie bądź przedsiębiorstwu, innemu niż wspólne przedsiębiorstwo, działającemu na terytorium tego Państwa.

Wynalazki będące przedmiotem wniosków wymienionych w ustępie 1 mogą być stosowane wyłącznie za zgodą wnioskodawcy lub zgodnie z artykułami 17–23.

Przekazywanie informacji i, w odpowiednim przypadku, jej użytkowanie wymienione w niniejszym ustępie podlegają środkom, które w myśl przepisów bezpieczeństwa odpowiadają stopniowi tajności wymaganemu przez państwo pochodzenia.

Informacje mogą być przekazywane wyłącznie za zgodą państwa pochodzenia. Zgoda na przekazanie informacji lub użytkowanie może zostać wstrzymana wyłącznie z przyczyn obronnych.

3. Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego Rada może w dowolnym czasie, stanowiąc jednomyślnie, zastosować inny stopień tajności lub odtajnić informacje. Rada zasięga opinii Komisji przed podjęciem jakichkolwiek działań na wniosek Państwa Członkowskiego.

Artykuł 26

1. Jeżeli informacje objęte patentami, wnioskami o patent, tymczasowo chronionymi prawami patentowymi, wzorami użytkowymi lub wnioskami o wzory użytkowe zostały utajnione zgodnie z artykułami 24–25, Państwa wnioskujące o to utajnienie nie mogą zabronić składania podobnych wniosków w innych Państwach Członkowskich.

Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne do utrzymania ochrony poufności tych praw i wniosków zgodnie z procedurami przewidzianymi w ich własnych przepisach ustawodawczych i wykonawczych.

2. Wnioski dotyczące informacji utajnionych zgodnie z artykułem 24 nie mogą być składane poza Państwami Członkowskimi, chyba że wyrażą one na to jednomyślną zgodę. W przypadku niezajęcia przez nie stanowiska uznaje się, że zgoda ta została wyrażona po upływie sześciu miesięcy od daty przekazania im informacji przez Komisję.

Artykuł 27

Odszkodowanie za wszelkie szkody poniesione przez wnioskującego wskutek utajnienia informacji z przyczyn obronnych podlega przepisom prawnym Państw Członkowskich; za odszkodowanie odpowiedzialne jest Państwo, które złożyło wniosek o takie utajnienie, uzyskało wyższy stopień lub przedłużenie utajnienia albo spowodowało wprowadzenie zakazu składania wniosku poza Wspólnotą.

Jeżeli kilka Państw Członkowskich uzyskało wyższy stopień lub przedłużenie utajnienia albo spowodowało wprowadzenie zakazu składania wniosku poza Wspólnotą, za naprawienie wszelkich szkód wynikających z ich działań Państwa te odpowiadają solidarnie.

Wspólnota nie może domagać się odszkodowania na podstawie niniejszego artykułu.

Sekcja 4

Postanowienia szczególne

Artykuł 28

Jeżeli przekazanie Komisji nieopublikowanych wniosków o patenty lub wzory użytkowe albo patentów lub wzorów użytkowych utajnionych z przyczyn obronnych spowodowało ich niewłaściwie wykorzystanie bądź podanie do wiadomości osobie nieupoważnionej, Komisja rekompensuje szkody poniesione przez daną stronę.

Nie naruszając własnych praw w stosunku do osoby odpowiedzialnej za szkodę, Wspólnota nabywa wszelkie prawa działania przysługujące danej stronie w stosunku do stron trzecich, w zakresie dokonanej rekompensaty za szkodę. Nie narusza to prawa Wspólnoty do podejmowania działań przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów.

Artykuł 29

Jeżeli porozumienie lub umowa w sprawie wymiany informacji naukowych bądź przemysłowych w dziedzinie atomistyki między Państwem Członkowskim, osobą lub przedsiębiorstwem z jednej strony, a państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego z drugiej strony wymaga sygnowania, po dowolnej stronie, przez państwo działające w ramach swoich suwerennych kompetencji, porozumienie to lub umowę zawiera Komisja.

Komisja może upoważnić Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo do zawierania takich umów, na warunkach uznanych przez siebie za właściwe, z zastrzeżeniem postanowień artykułów 103 i 104.

ROZDZIAŁ 3

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo

Artykuł 30

W ramach Wspólnoty ustanawia się podstawowe normy ochrony zdrowia pracowników i ludności przed niebezpieczeństwem promieniowania jonizującego.

Pojęcie „podstawowe normy” oznacza:

- a) maksymalne dopuszczalne dawki nie stanowiące zagrożenia;
- b) maksymalne dopuszczalne poziomy narażenia na promieniowanie i skażenia;
- c) podstawowe zasady opieki medycznej nad pracownikami.

Artykuł 31

Podstawowe normy opracowuje Komisja po uzyskaniu opinii grupy osób wyznaczonych przez Komitet Naukowo-Techniczny spośród ekspertów naukowych, zwłaszcza w dziedzinie zdrowia publicznego, z Państw Członkowskich. Komisja uzyskuje opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego odnośnie do tych norm.

Po konsultacji z Parlamentem Europejskim Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która przekazuje jej zebrane przez siebie opinie tych komitetów, ustanawia normy podstawowe.

Artykuł 32

Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego podstawowe normy mogą zostać zweryfikowane lub uzupełnione zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 31.

Komisja rozpatruje każdy wniosek Państw Członkowskich.

Artykuł 33

Każde Państwo Członkowskie przyjmuje odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne w celu zapewnienia przestrzegania ustanowionych podstawowych norm oraz podejmuje niezbędne środki w zakresie nauczania, kształcenia i szkolenia zawodowego.

Komisja kieruje odpowiednie zalecenia dotyczące harmonizacji przepisów stosowanych w tej dziedzinie w Państwach Członkowskich.

W tym celu Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o przepisach obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego Traktatu oraz o wszelkich kolejnych projektach takich przepisów.

Komisja kieruje wszelkie ewentualne zalecenia dotyczące tych projektów w ciągu trzech miesięcy od daty ich otrzymania.

Artykuł 34

Każde Państwo Członkowskie, na którego obszarze prowadzone są szczególnie niebezpieczne doświadczenia, podejmuje dodatkowe środki w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, po uzyskaniu opinii Komisji na ich temat.

Zgoda Komisji jest wymagana w przypadku gdy skutki tych doświadczeń mogą ulec rozprzestrzenieniu na obszary innych Państw Członkowskich.

Artykuł 35

Każde Państwo Członkowskie tworzy instalacje niezbędne do stałego kontrolowania poziomu napromieniowania powietrza, wód i gleby oraz do kontrolowania przestrzegania podstawowych norm.

Komisja ma prawo dostępu do tych instalacji; może sprawdzać ich działanie i sprawność.

Artykuł 36

Właściwe władze okresowo przekazują Komisji wyniki kontroli wymienionych w artykule 35, w celu zapewnienia jej stałych informacji o poziomie promieniotwórczości, na którą narażona jest ludność.

Artykuł 37

Każde Państwo Członkowskie udostępnia Komisji ogólne dane dotyczące każdego planu składowania odpadów promieniotwórczych w dowolnej formie, tak, aby umożliwić ustalenie, czy realizacja tego planu może spowodować promieniotwórcze skażenie wód, gleby lub powietrza w innym Państwie Członkowskim.

Komisja wydaje opinię w ciągu sześciu miesięcy, po konsultacji z grupą specjalistów określoną w artykule 31.

Artykuł 38

Komisja kieruje do Państw Członkowskich zalecenia dotyczące poziomu promieniotwórczości w powietrzu, wodach i glebie.

W razie pilnej potrzeby Komisja wydaje dyrektywę nakazującą danemu Państwu Członkowskiemu podjęcie, w okresie wyznaczonym przez Komisję, środków niezbędnych do uniemożliwienia naruszania podstawowych norm oraz zapewnienia przestrzegania przepisów.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do dyrektywy Komisji w określonym terminie, Komisja lub dowolne zainteresowane Państwo Członkowskie może bezzwłocznie, na zasadzie odstępstwa od artykułów 258 i 259 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 39

Niezwłocznie po założeniu Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych Komisja tworzy w nim wydział dokumentacji i analizy kwestii ochrony zdrowia i bezpieczeństwa.

Wydział ten ma za zadanie w szczególności gromadzić dokumentację i informacje wymienione w artykułach 33, 36 i 37 oraz wspierać Komisję w realizacji zadań nałożonych na nią w niniejszym rozdziale.

ROZDZIAŁ 4

Inwestycje*Artykuł 40*

W celu pobudzenia działalności osób i przedsiębiorstw oraz usprawnienia skoordynowanego rozwoju ich inwestycji w dziedzinie atomistyki, Komisja okresowo publikuje informacje na temat przykładowych programów, wskazując określone cele produkcyjne energetyki jądrowej oraz wszelkie typy inwestycji niezbędne do ich osiągnięcia.

Przed opublikowaniem tych programów Komisja zasięga opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 41

Osoby i przedsiębiorstwa prowadzące działalność przemysłową wymienioną w załączniku II do niniejszego Traktatu przekazują Komisji projekty inwestycyjne dotyczące nowych instalacji, wymiany lub przebudowy istniejących; rodzaj i zakres projektów, które należy przedłożyć, wyznacza się według kryteriów określonych przez Radę na wniosek Komisji.

Rada może zmodyfikować wymienioną wyżej listę rodzajów działalności przemysłowej, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która zasięga uprzednio opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 42

Projekty wymienione w artykule 41 przekazuje się Komisji oraz, do celów informacyjnych, zainteresowanym Państwom Członkowskim, nie później niż trzy miesiące przed zawarciem pierwszej umowy z dostawcami lub, jeżeli prace ma prowadzić przedsiębiorstwo dysponujące własnymi zasobami, trzy miesiące przed rozpoczęciem prac.

Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, może zmienić ten termin.

Artykuł 43

Komisja omawia z osobami lub przedsiębiorstwami wszystkie aspekty projektów inwestycyjnych związane z celami niniejszego Traktatu.

Komisja informuje zainteresowane Państwa Członkowskie o swoim stanowisku.

Artykuł 44

Komisja może opublikować przekazane jej projekty inwestycyjne za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, osób lub przedsiębiorstw.

ROZDZIAŁ 5

Wspólne przedsiębiorstwa*Artykuł 45*

Przedsiębiorstwa o podstawowym znaczeniu dla rozwoju przemysłu jądrowego we Wspólnocie mogą być tworzone jako wspólne przedsiębiorstwa w rozumieniu niniejszego Traktatu, zgodnie z postanowieniami poniższych artykułów.

Artykuł 46

1. Każdy projekt wspólnego przedsiębiorstwa, opracowany przez Komisję, Państwo Członkowskie lub inną stronę, podlega zbadaniu przez Komisję.

W tym celu Komisja zasięga opinii Państw Członkowskich i wszelkich instytucji publicznych lub prywatnych, które mogą, jej zdaniem, udzielić użytecznych porad.

2. Komisja przekazuje Radzie projekt ustanowienia wspólnego przedsiębiorstwa, wraz ze swoją uzasadnioną opinią.

W przypadku pozytywnego zaopiniowania przez Komisję projektu wspólnego przedsiębiorstwa, Komisja składa Radzie propozycje dotyczące:

- a) lokalizacji;
- b) statutu;
- c) skali i harmonogramu finansowania;
- d) ewentualnego udziału Wspólnoty w finansowaniu wspólnego przedsiębiorstwa;
- e) ewentualnego udziału państwa trzeciego, organizacji międzynarodowej lub obywatela państwa trzeciego w finansowaniu lub zarządzaniu wspólnym przedsiębiorstwem;
- f) przyznania wszystkich lub niektórych korzyści wymienionych w załączniku III do niniejszego Traktatu.

Komisja załącza szczegółowe sprawozdanie na temat projektu jako całości.

Artykuł 47

Po przejęciu sprawy Rada może wystąpić do Komisji o przekazanie dalszych informacji lub podjęcie dalszych analiz, uznanych przez Radę za niezbędne.

Jeżeli Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, uzna że projekt zaopiniowany przez Komisję negatywnie winien być jednak realizowany, Komisja przekazuje Radzie szczegółowe sprawozdanie i propozycje przewidziane w artykule 46.

Zarówno w przypadku pozytywnej opinii Komisji, jak i w przypadku określonym w poprzednim akapicie, Rada stanowi większością kwalifikowaną w sprawie każdego wniosku Komisji.

Jednakże Rada stanowi jednomyślnie w przypadku:

- a) udziału Wspólnoty w finansowaniu wspólnego przedsiębiorstwa;
- b) udziału państwa trzeciego, organizacji międzynarodowej lub obywatela państwa trzeciego w finansowaniu lub zarządzaniu wspólnym przedsiębiorstwem.

Artykuł 48

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może przyznać wspólnemu przedsiębiorstwu niektóre lub wszystkie korzyści wymienione w załączniku III do niniejszego Traktatu; każde Państwo Członkowskie zapewnia ze swej strony ich uzyskanie.

W tym samym trybie, Rada może określić warunki regulujące przyznawanie tych korzyści.

Artykuł 49

Wspólne przedsiębiorstwa tworzy się decyzją Rady.

Każde wspólne przedsiębiorstwo ma osobowość prawną.

W każdym z Państw Członkowskich posiada ono zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ono zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu lub statutu wspólnego przedsiębiorstwa podlega ono zasadom obowiązującym przedsiębiorstwa przemysłowe lub handlowe; statut taki może zawierać pomocnicze odniesienie do krajowych przepisów Państw Członkowskich.

O ile niniejszy Traktat nie przewiduje właściwości Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, spory dotyczące wspólnych przedsiębiorstw rozstrzygają właściwe sądy krajowe.

Artykuł 50

Statut wspólnego przedsiębiorstwa ulega zmianom, w razie potrzeby, zgodnie z jego szczególnymi przepisami ustanowionymi w tym celu.

Zmiany wchodzi w życie dopiero po zatwierdzeniu przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą ustanowioną w artykule 47, na wniosek Komisji.

Artykuł 51

Komisja jest odpowiedzialna za wykonanie wszystkich decyzji Rady dotyczących utworzenia wspólnych przedsiębiorstw do czasu utworzenia organów zapewniających ich funkcjonowanie.

ROZDZIAŁ 6

Zaopatrzenie

Artykuł 52

1. Dostawy rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych zapewnia się, zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału, w ramach wspólnej polityki zaopatrzeniowej w zakresie równego dostępu do źródeł zaopatrzenia.
2. W tym celu i na warunkach ustanowionych w niniejszym rozdziale:
 - a) wszelkie praktyki mające zapewnić uprzywilejowaną pozycję określonych użytkowników są zabronione;
 - b) niniejszym powołuje się Agencję z prawem pierwokupu do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych wyprodukowanych na obszarze Państw Członkowskich oraz wyłącznym prawem do zawierania umów o dostawy rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących ze Wspólnoty lub spoza niej.

Agencja nie może w żaden sposób dyskryminować użytkowników z powodu planowanego przez nich wykorzystania wnioskowanych dostaw, chyba że wykorzystanie to jest bezprawne lub niezgodne z warunkami nałożonymi przez dostawców spoza Wspólnoty na daną dostawę.

Sekcja 1

Agencja

Artykuł 53

Agencję nadzoruje Komisja, która wydaje obowiązujące ją dyrektywy, posiada prawo weta w stosunku do jej decyzji oraz mianuje jej dyrektora generalnego i jego zastępcę.

Zainteresowane strony mogą występować do Komisji w sprawie każdego działania lub zaniechania dokonanego przez Agencję w wykonywaniu jej prawa pierwokupu lub wyłącznego prawa do zawierania umów o dostawy, zaś Komisja wydaje decyzję w takiej sprawie w ciągu miesiąca.

Artykuł 54

Agencja ma osobowość prawną oraz jest niezależna finansowo.

Rada ustanawia statut Agencji, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

Statut może zostać zmieniony w tym samym trybie.

Statut określa kapitał Agencji i warunki jego utworzenia. Kontrolna część kapitału zawsze pozostaje własnością Wspólnoty i Państw Członkowskich. Wpłaty na poczet kapitału określają Państwa Członkowskie za wspólnym porozumieniem.

Zasady zarządzania komercyjnymi działaniami Agencji określa statut. Statut może przewidywać opłatę od transakcji, w celu pokrycia kosztów działania Agencji.

Artykuł 55

Państwa Członkowskie przekazują lub powodują przekazanie Agencji wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania przez nią prawa pierwokupu i wyłącznego prawa do zawierania umów na dostawy.

Artykuł 56

Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie swobodnego funkcjonowania Agencji na ich terytoriach.

Mogą one utworzyć instytucję lub instytucje reprezentujące przed Agencją producentów i użytkowników z obszarów pozaeuropejskich pozostających pod jurysdykcją danego Państwa.

Sekcja 2

Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne pochodzące ze Wspólnoty

Artykuł 57

1. Prawo pierwokupu przysługujące Agencji obejmuje:
 - a) nabycie praw użytkowania i zużycia materiałów będących własnością Komisji na podstawie postanowień rozdziału VIII;
 - b) nabycie prawa własności we wszystkich innych przypadkach.

2. Agencja wykonuje prawo pierwokupu zawierając umowy z producentami rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Z zastrzeżeniem artykułów 58, 62 i 63, wszyscy producenci są zobowiązani zaoferować Agencji rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne produkowane przez siebie na terenie Państw Członkowskich, przed ich użyciem, przekazaniem lub składowaniem.

Artykuł 58

Jeżeli producent prowadzi prace na różnych etapach produkcji, od wydobycia rudy do wytworzenia metalu włącznie, może on zaoferować produkt Agencji na dowolnym wybranym przez siebie etapie.

To samo dotyczy dwóch lub więcej powiązanych przedsiębiorstw, o ile powiązanie to zostało odpowiednio zgłoszone Komisji i omówione z nią zgodnie z procedurą ustanowioną w artykułach 43 i 44.

Artykuł 59

Jeżeli Agencja nie wykona prawa pierwokupu w odniesieniu do całości lub dowolnej części produkcji, wówczas producent:

- a) może przetworzyć lub zlecić przetworzenie rud, materiałów wyjściowych bądź specjalnych materiałów rozszczepialnych, własnymi środkami lub na podstawie umowy, o ile zaoferuje Agencji produkt takiego przetworzenia;
- b) jest upoważniony, na mocy decyzji Komisji, do zbycia dostępnej produkcji poza Wspólnotą, o ile zaoferowane przez niego warunki nie będą korzystniejsze niż uprzednio zaoferowane Agencji. Niemniej jednak specjalne materiały rozszczepialne można wywozić wyłącznie za pośrednictwem Agencji i zgodnie z postanowieniami artykułu 62.

Komisja nie może udzielić upoważnienia, jeżeli odbiorcy dostaw nie gwarantują przestrzegania ogólnych interesów Wspólnoty lub jeżeli warunki takiej umowy są sprzeczne z celami niniejszego Traktatu.

Artykuł 60

Potencjalni użytkownicy okresowo informują Agencję o swoich zapotrzebowaniach, podając ilości, cechy fizyczne i chemiczne, miejsce pochodzenia, przeznaczenie, daty dostawy i warunki cenowe, które mają zostać zawarte w planowanej przez nich umowie na dostawy.

Z kolei producenci informują Agencję o ofertach, które są w stanie złożyć, podając wszelkie istotne dane, w szczególności czas obowiązywania umów niezbędny do opracowania ich programów produkcyjnych. Umowy te nie mogą obowiązywać dłużej niż 10 lat, chyba że Komisja wyrazi na to zgodę.

Agencja informuje potencjalnych użytkowników o ofertach i o ilości otrzymanych wniosków oraz wzywa ich do składania zamówień w określonym terminie.

Po otrzymaniu wszystkich zamówień Agencja przedstawia warunki, na których mogą one zostać zrealizowane.

Jeżeli Agencja nie może zrealizować otrzymanych zamówień w pełnym zakresie, rozdziela dostawy proporcjonalnie wśród zamówień dotyczących każdej oferty, z zastrzeżeniem postanowień artykułów 68 i 69.

Regulamin Agencji, wymagający zatwierdzenia Komisji, określa sposób zrównoważenia popytu i podaży.

Artykuł 61

Agencja realizuje wszystkie zamówienia, chyba że jest to niemożliwe z przyczyn prawnych lub materialnych.

Zawierając umowę, Agencja może zobowiązać użytkowników, przestrzegając postanowień artykułu 52, do dokonania odpowiednich przedpłat jako depozyt lub wsparcie dla długofalowych zobowiązań Agencji wobec producentów, jeżeli są one niezbędne do wykonania zamówienia.

Artykuł 62

1. Agencja wykonuje prawo pierwokupu w odniesieniu do specjalnych materiałów rozszczepialnych wyprodukowanych na obszarze Państw Członkowskich w celu:

- a) zaspokojenia zapotrzebowania użytkowników we Wspólnocie zgodnie z artykułem 60;
- b) składowania tych materiałów we własnym zakresie;
- c) wywozu tych materiałów za zgodą Komisji, działającej zgodnie z artykułem 59 litera b) akapit drugi.

2. Niemniej jednak, z zastrzeżeniem postanowień rozdziału VII, materiały te i wszelkie nadające się do przerobu odpady pozostają własnością producenta, tak aby mógł on:

- a) składować je za zgodą Agencji;
- b) użytkować je w ramach własnych potrzeb;

c) udostępniać je przedsiębiorstwom ze Wspólnoty, w ramach ich własnych potrzeb, jeżeli w celu realizacji programu odpowiednio przekazanego Komisji, przedsiębiorstwa te pozostają z producentem w bezpośrednim związku, niemającym na celu ani nieprowadzącym do ograniczenia produkcji, rozwoju technicznego lub inwestycji ani do nieuczciwego tworzenia nierówności pomiędzy użytkownikami we Wspólnocie.

3. Postanowienia artykułu 89 ustęp 1 litera a) mają zastosowanie do tych specjalnych materiałów rozszczepialnych produkowanych na obszarze Państw Członkowskich, w odniesieniu do których Agencja nie wykonała prawa pierwokupu.

Artykuł 63

Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne wyprodukowane przez wspólne przedsiębiorstwa przyznaje się użytkownikom zgodnie z zasadami przewidzianymi w statutach lub umowach tych przedsiębiorstw.

Sekcja 3

Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne pochodzące spoza Wspólnoty

Artykuł 64

Z wyjątkiem postanowień przewidzianych w niniejszym Traktacie, Agencja, w miarę potrzeby działająca w ramach umów zawartych pomiędzy Wspólnotą i państwem trzecim lub organizacją międzynarodową, posiada wyłączne prawo zawierania porozumień lub umów, których głównym celem jest dostawa rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących spoza Wspólnoty.

Artykuł 65

Artykuł 60 ma zastosowanie do wniosków użytkowników i do umów zawartych przez użytkowników z Agencją o dostawy rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących spoza Wspólnoty.

Niemniej jednak Agencja może określać geograficzne pochodzenie dostaw, pod warunkiem że użytkownik będzie miał zagwarantowane warunki nie mniej korzystne niż wskazane w zamówieniu.

Artykuł 66

Jeżeli Komisja stwierdzi, na wniosek zainteresowanych użytkowników, że Agencja nie jest w stanie zrealizować w rozsądnym terminie całości lub części zamówionych dostaw lub może je zrealizować po zbyt wysokich cenach, użytkownicy mają prawo zawrzeć bezpośrednio umowy na dostawy spoza Wspólnoty, o ile umowy te spełniają zasadnicze wymogi określone w ich zamówieniach.

Prawo to przysługuje przez okres jednego roku i może zostać przedłużone w przypadku trwania okoliczności uzasadniających jego udzielenie.

Użytkownicy korzystający z prawa określonego w niniejszym artykule zawiadamiają Komisję o planowanych przez siebie umowach bezpośrednich. W ciągu miesiąca Komisja może nie wyrazić na nie zgody w przypadku ich sprzeczności z celami niniejszego Traktatu.

Sekcja 4

Ceny

Artykuł 67

Z wyjątkiem postanowień zawartych w niniejszym Traktacie, ceny są ustalane w wyniku zrównoważenia podaży i popytu zgodnie z postanowieniami artykułu 60; krajowe przepisy prawne Państw Członkowskich nie mogą naruszać tych postanowień.

Artykuł 68

Praktyki cenowe mające zapewnić uprzywilejowaną pozycję niektórym użytkownikom z naruszeniem zasady równego dostępu, przewidzianej w postanowieniach niniejszego rozdziału, są zabronione.

Jeżeli Agencja stwierdzi stosowanie takich praktyk, zawiadamia o nich Komisję.

W przypadku potwierdzenia przez Komisję ich występowania, może ona ustalić cenę ofert na poziomie zapewniającym przestrzeganie zasady równego dostępu.

Artykuł 69

Ceny może ustalać Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji.

Określając warunki realizacji zamówień na podstawie artykułu 60, Agencja może zaproponować użytkownikom składającym zamówienia wyrównanie cen.

Sekcja 5

Postanowienia dotyczące polityki zaopatrzenia

Artykuł 70

W ramach budżetu Wspólnoty Komisja może udzielać pomocy finansowej programom poszukiwawczym prowadzonym na terenie Państw Członkowskich, na określonych przez siebie warunkach.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia mające na celu rozwijanie poszukiwań i eksploatację złóż.

Państwa Członkowskie przekazują Komisji roczne sprawozdanie na temat rozwoju poszukiwań i produkcji, przewidywanych rezerw i inwestycji górniczych, podjętych lub planowanych na ich obszarach. Sprawozdania są przekazywane Radzie wraz z opinią Komisji, która wskazuje w szczególności działania podjęte przez Państwa Członkowskie w odpowiedzi na zalecenia skierowane na podstawie poprzedniego akapitu.

Jeżeli na wniosek Komisji Rada uznaje, stanowiąc większością kwalifikowaną, że, pomimo ekonomicznego uzasadnienia wydobycia w dłuższej perspektywie, prace poszukiwawcze i rozwój eksploatacji pozostają na zdecydowanie niewystarczającym poziomie, wówczas uważa się, że przez cały okres, w którym sytuacja ta nie zostanie naprawiona, dane Państwo Członkowskie zrzeka się w imieniu własnym i swoich obywateli prawa równego dostępu do innych źródeł dostaw we Wspólnocie.

Artykuł 71

Komisja kieruje do Państw Członkowskich wszelkie odpowiednie zalecenia dotyczące przepisów podatkowych bądź górniczych.

Artykuł 72

Stosując materiały dostępne we Wspólnocie i poza nią, Agencja może tworzyć niezbędne rezerwy handlowe w celu ułatwienia dostaw lub realizacji bieżących dostaw we Wspólnocie.

Komisja może, w razie potrzeby, podejmować decyzje o tworzeniu rezerw awaryjnych. Metody finansowania tych rezerw zatwierdza Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

Sekcja 6

Postanowienia szczególne

Artykuł 73

Jeżeli porozumienie lub umowa między Państwem Członkowskim, osobą lub przedsiębiorstwem z jednej strony a państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego z drugiej strony przewiduje również dostawę produktów podlegających właściwości Agencji, zawarcie lub odnowienie tego porozumienia lub umowy wymaga uprzedniej zgody Komisji w zakresie dostawy tych produktów.

Artykuł 74

Komisja może wyłączyć stosowanie niniejszego rozdziału do przekazywania, przywozu lub wywozu niewielkich ilości rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, zwykle stosowanych do badań.

Agencja powinna być informowana o każdym przypadku przekazywania, przywozu lub wywozu, zaistniałym na podstawie niniejszego postanowienia.

Artykuł 75

Postanowienia niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do zobowiązań w zakresie przetwarzania, przekształcania lub formowania rud, materiałów wyjściowych albo specjalnych materiałów rozszczepialnych, w przypadkach:

- a) zobowiązań między osobami lub przedsiębiorstwami, jeżeli materiał ma po przetworzeniu, przekształcaniu lub formowaniu powrócić do osoby lub przedsiębiorstwa, od których pochodzi;
- b) zobowiązań między osobą lub przedsiębiorstwem a organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli materiał ma zostać przetworzony, przekształcony lub uformowany poza Wspólnotą, a następnie zwrócony osobie bądź przedsiębiorstwu, od którego pochodzi;
- c) zobowiązań między osobą lub przedsiębiorstwem a organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli materiał ma zostać przetworzony, przekształcony lub uformowany we Wspólnocie, a następnie zwrócony organizacji bądź obywatelowi, od których pochodzi, albo innemu odbiorcy poza Wspólnotą, wskazanemu przez tę organizację lub obywatela.

Zainteresowane osoby lub przedsiębiorstwa zawiadamiają Agencję o istniejących zobowiązaniach i, niezwłocznie po podpisaniu umów, o ilościach przemieszczanych materiałów. Komisja może zabronić realizacji podjętych zobowiązań określonych w literze b), jeżeli uzna, że przekształcanie lub formowanie nie może zostać dokonane efektywnie i bezpiecznie bez straty materiału ze szkodą dla Wspólnoty.

Materiały objęte tymi zobowiązaniami podlegają na obszarach Państw Członkowskich środkom bezpieczeństwa określonym w rozdziale VII. Niemniej jednak postanowienia rozdziału VIII nie mają zastosowania do specjalnych materiałów rozszczepialnych objętych zobowiązaniami wymienionymi w literze c) powyżej.

Artykuł 76

Z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, zwłaszcza gdy nieprzewidziane okoliczności powodują generalne niedobory, Rada może zmienić postanowienia niniejszego rozdziału, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

Po upływie siedmiu lat od dnia 1 stycznia 1958 roku Rada może zatwierdzić niniejsze postanowienia w całości. W przeciwnym razie nowe postanowienie dotyczące przedmiotu niniejszego rozdziału przyjmuje się zgodnie z procedurą przewidzianą w poprzednim akapicie.

ROZDZIAŁ 7

Środki bezpieczeństwa*Artykuł 77*

Zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału Komisja upewnia się, czy na obszarach Państw Członkowskich:

- a) rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne nie są eksploatowane niezgodnie z przeznaczeniem zadeklarowanym przez użytkowników;
- b) postanowienia dotyczące dostaw i wszelkie zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa przyjęte przez Wspólnotę na mocy umowy zawartej z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową są przestrzegane.

Artykuł 78

Każdy, kto uruchamia lub eksploatuje instalacje służące do produkcji, rozdzielania lub innego wykorzystania materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, lub do przetworzenia napromienionych paliw jądrowych, zgłasza Komisji podstawowe parametry techniczne tej instalacji, w zakresie, w jakim znajomość tych parametrów jest niezbędna do realizacji celów określonych w artykule 77.

Techniki, które mają być użyte do chemicznego przetworzenia materiałów napromienionych, muszą zostać zatwierdzone przez Komisję, w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w artykule 77.

Artykuł 79

Komisja nakłada obowiązek przechowywania i udostępniania danych dotyczących eksploatacji w celu rozliczenia użytkowanych lub produkowanych rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych. Ten sam wymóg obowiązuje w przypadku transportu materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Osoby objęte powyższym obowiązkiem zawiadamiają władze danego Państwa Członkowskiego o przekazaniu Komisji danych zgodnie z artykułem 78 i pierwszym akapitem niniejszego artykułu.

Charakter i zakres wymogów wymienionych w pierwszym akapicie niniejszego artykułu są określone w rozporządzeniu Komisji, zatwierdzonym przez Radę.

Artykuł 80

Komisja może zażądać, aby wszelkie nadwyżki specjalnych materiałów rozszczepialnych odzyskane lub otrzymane jako produkt uboczny oraz faktycznie nieużytkowane i niegotowe do użytku zostały złożone w depozycie Agencji lub innego składu nadzorowanego lub mogącego być nadzorowanym przez Komisję.

Specjalne materiały rozszczepialne zdeponowane w ten sposób muszą być niezwłocznie zwrócone zainteresowanym stronom na ich wniosek.

Artykuł 81

Komisja może oddelegować swoich inspektorów na terytorium Państw Członkowskich. Przed wysłaniem inspektora z pierwszą misją na terytorium danego Państwa, Komisja przeprowadza z tym Państwem konsultacje; ustalenia te regulują również wszystkie przyszłe zadania tego inspektora.

Po przedstawieniu odpowiednich dokumentów uprawniających inspektorzy mają zawsze prawo dostępu do wszystkich miejsc, danych i osób, które ze względu na wykonywany zawód są związane z materiałami, sprzętem lub instalacjami objętymi środkami bezpieczeństwa określonymi w niniejszym rozdziale, w zakresie niezbędnym do zastosowania tych środków do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych oraz do zastosowania postanowień artykułu 77. Na wniosek zainteresowanego Państwa Członkowskiego inspektorom mianowanym przez Komisję towarzyszą przedstawiciele władz tego Państwa, którzy jednak nie mogą opóźniać ani utrudniać wykonywania przez nich obowiązków.

W przypadku sprzeciwu co do dokonania danej inspekcji Komisja występuje do prezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie nakazu jej przeprowadzenia. Prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej rozstrzyga sprawę w ciągu trzech dni.

W przypadku niebezpieczeństwa zaistnienia zwłoki Komisja może samodzielnie wydać pisemny nakaz dokonania inspekcji, w formie decyzji. Nakaz ten przekazuje się niezwłocznie prezesowi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do zatwierdzenia.

Po wydaniu nakazu lub decyzji władze danego Państwa Członkowskiego zapewniają dostęp inspektorów do miejsc wskazanych w nakazie lub decyzji.

Artykuł 82

Inspektorów wyznacza Komisja.

Inspektorzy są odpowiedzialni za uzyskanie i weryfikację danych wymienionych w artykule 79. Informują oni Komisję o wszelkich nieprawidłowościach.

Komisja może wydać dyrektywę wzywającą dane Państwo Członkowskie do podjęcia środków niezbędnych do usunięcia nieprawidłowości w określonym przez nią terminie oraz poinformować o tym Radę.

Jeśli dane Państwo nie zastosuje się do tej dyrektywy w wyznaczonym terminie, Komisja lub każde inne zainteresowane Państwo może, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułów 258 i 259 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wnieść sprawę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 83

1. W przypadku naruszenia przez osoby lub przedsiębiorstwa obowiązków nałożonych na nie w niniejszym rozdziale, Komisja może nałożyć na nie sankcje.

Sankcje obejmują według stopnia surowości:

- a) ostrzeżenie;
- b) odebranie szczególnych korzyści, takich jak pomoc finansowa lub techniczna;
- c) objęcie danego przedsiębiorstwa, przez okres nie dłuższy niż cztery miesiące, zarządem osoby lub rady mianowanej wspólnie przez Komisję i Państwo właściwe dla tego przedsiębiorstwa;
- d) częściowe lub całkowite odebranie materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych.

2. Decyzje Komisji dotyczące realizacji ustępu 1 i wymagające wydania materiałów podlegają wykonaniu przymusowemu. Mogą one zostać wykonane na obszarach Państw Członkowskich na podstawie artykułu 164.

Na zasadzie odstępstwa od artykułu 157, odwołania wnoszone do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej od decyzji Komisji nakładającej sankcje wymienione w ustępie 1 mają skutek zawieszający. Niemniej jednak na wniosek Komisji lub dowolnego Państwa Członkowskiego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może nakazać natychmiastowe wykonanie decyzji.

Ochronę naruszonych interesów zapewnia ustanowienie odpowiedniej procedury prawnej.

3. Komisja może kierować dowolne zalecenia do Państw Członkowskich w odniesieniu do ustaw lub rozporządzeń mających zapewnić przestrzeganie zobowiązań wynikających z niniejszego rozdziału na ich terytoriach.

4. Państwa Członkowskie zapewniają stosowanie sankcji i, w razie potrzeby, usunięcie nieprawidłowości przez osoby, które się ich dopuściły.

Artykuł 84

Stosowanie środków bezpieczeństwa nie może prowadzić do dyskryminacji ze względu na przewidywane wykorzystanie rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Zakres i procedura środków bezpieczeństwa oraz uprawnienia organów odpowiedzialnych za ich zastosowanie powinny zapewniać osiągnięcie celów określonych w niniejszym rozdziale.

Środki bezpieczeństwa nie obejmują materiałów mających zaspokajać wymogi obronności, specjalnie przetwarzanych w tym celu lub po takim przetworzeniu umieszczanych bądź składowanych w obiektach wojskowych zgodnie z odpowiednim planem operacyjnym.

Artykuł 85

W przypadku zaistnienia nowych okoliczności, z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, procedury stosowania środków bezpieczeństwa określone w niniejszym rozdziale mogą zostać zmienione przez Radę, stanowiącą jednomyślnie na wniosek Komisji, po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

ROZDZIAŁ 8

Prawo własności

Artykuł 86

Specjalne materiały rozszczepialne są własnością Wspólnoty.

Prawo własności Wspólnoty obejmuje wszystkie specjalne materiały rozszczepialne, wytworzone lub przywożone przez Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo i podlegające kontroli bezpieczeństwa przewidzianej w rozdziale VII.

Artykuł 87

Państwa Członkowskie, osoby i przedsiębiorstwa mają nieograniczone prawo eksploatacji i wykorzystywania specjalnych materiałów rozszczepialnych będących w ich posiadaniu, z uwzględnieniem zobowiązań nałożonych na nie niniejszym Traktatem, zwłaszcza związanych ze środkami bezpieczeństwa, prawem pierwokupu przysługującym Agencji oraz z ochroną zdrowia.

Artykuł 88

Agencja prowadzi w imieniu Wspólnoty specjalny rachunek zwany „rachunkiem finansowym specjalnych materiałów rozszczepialnych”.

Artykuł 89

1. Na rachunku finansowym specjalnych materiałów rozszczepialnych:
 - a) wartość specjalnych materiałów rozszczepialnych pozostawionych lub udostępnionych Państwu Członkowskiemu, osobie lub przedsiębiorstwu zasila Wspólnotę i obciąża to Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo;
 - b) wartość specjalnych materiałów rozszczepialnych wytworzonych lub wwiezionych przez Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo i stających się własnością Wspólnoty obciąża Wspólnotę i zasila to Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo. Podobny zapis jest dokonywany w przypadku, gdy Państwo Członkowskie, osoba lub przedsiębiorstwo zwraca Wspólnocie specjalne materiały rozszczepialne uprzednio pozostawione lub udostępnione temu Państwu Członkowskiemu, osobie lub przedsiębiorstwu.

2. Różnice wartości wpływające na ilość specjalnych materiałów rozszczepialnych wyraża się do celów rozliczeniowych w sposób niepowodujący strat ani zysków Wspólnoty. Ryzyko pociągające za sobą straty lub zyski jest ponoszone przez posiadacza.
3. Salda wynikające z powyższych transakcji wypłaca się niezwłocznie wierzycielowi na jego wniosek.
4. W przypadku realizowania transakcji przez Agencję na własny rachunek, do celów niniejszego rozdziału traktuje się ją jako przedsiębiorstwo.

Artykuł 90

Jeżeli wymagają tego nowe okoliczności, z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji postanowienia niniejszego rozdziału dotyczące prawa własności Wspólnoty mogą zostać zmienione przez Radę, stanowiącą jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

Artykuł 91

System własności dotyczący przedmiotów, materiałów i dóbr, które na mocy niniejszego rozdziału nie podlegają prawu własności Wspólnoty, regulują prawa Państw Członkowskich.

ROZDZIAŁ 9

Wspólny rynek atomowy

Artykuł 92

Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do towarów i produktów wymienionych na listach stanowiących załącznik IV do niniejszego Traktatu.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zmienić te listy z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego.

Artykuł 93

Państwa Członkowskie zakazują między sobą wszelkich ceł przywozowych i wywozowych oraz opłat o skutku równoważnym, jak również wszelkich ograniczeń ilościowych w przywozie i wywozie, dotyczące:

- a) produktów z listy A¹ i A²;
- b) produktów z listy B, o ile podlegają one Wspólnej Taryfie Celnej i są zaopatrzone w zaświadczenie Komisji o zamierzonym wykorzystaniu do celów jądrowych.

Jednakże terytoria pozaeuropejskie pozostające pod jurysdykcją Państwa Członkowskiego mogą nadal nakładać cła przywozowe i wywozowe lub opłaty o skutku równoważnym, wyłącznie o charakterze fiskalnym. Stawki tych ceł i opłat oraz regulujący je system nie może prowadzić do dyskryminacji między danym Państwem a innymi Państwami Członkowskimi.

Artykuły 94 i 95

(Uchylone)

Artykuł 96

Państwa Członkowskie znoszą wszelkie dyskryminacje ze względu na przynależność państwową, wpływające na prawo obywateli Państw Członkowskich do obejmowania stanowisk wymagających kwalifikacji w energetyce jądrowej, z zastrzeżeniem podstawowych ograniczeń wynikających z wymogów porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która najpierw zasięga opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, oraz po konsultacji z Parlamentem Europejskim, uchwała dyrektywy określające sposoby stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 97

W stosunku do osób fizycznych lub prawnych, publicznych bądź prywatnych, podlegających jurysdykcji jednego z Państw Członkowskich, które zamierzają uczestniczyć w budowie instalacji atomowych o charakterze naukowym lub przemysłowym we Wspólnocie, nie można stosować żadnych ograniczeń związanych z obywatelstwem.

Artykuł 98

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do ułatwienia zawierania umów ubezpieczeniowych na wypadek zagrożeń jądrowych.

Rada stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która zasięgnęła uprzednio opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, oraz po konsultacji z Parlamentem Europejskim, uchwała dyrektywy określające sposoby stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 99

Komisja może kierować dowolne zalecenia w celu usprawnienia przepływu kapitału mającego finansować działalność przemysłową wyszczególnioną w załączniku II do niniejszego Traktatu.

Artykuł 100

(Uchylony)

ROZDZIAŁ 10

Stosunki zewnętrzne*Artykuł 101*

W ramach posiadanych uprawnień i właściwości Wspólnota może przyjmować zobowiązania poprzez podpisanie porozumień lub umów z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego.

Komisja negocjuje te porozumienia lub umowy zgodnie z dyrektywami Rady i zawiera je po zatwierdzeniu przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną.

Jednakże porozumienia lub umowy, które mogą zostać wykonane bez działań ze strony Rady oraz w ramach odpowiedniego budżetu, negocjuje i zawiera wyłącznie Komisja, informując o tym Radę.

Artykuł 102

Porozumienia lub umowy zawierane z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, których stroną, oprócz Komisji, są także inne Państwa Członkowskie, nie wchodzi w życie do czasu zawiadomienia Komisji przez wszystkie zainteresowane Państwa Członkowskie o tym, że porozumienia te lub umowy mogą być stosowane zgodnie z ich odpowiednimi przepisami krajowymi.

Artykuł 103

Państwa Członkowskie przekazują Komisji projekty porozumień i umów z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli porozumienia te lub umowy dotyczą spraw wchodzących w zakres niniejszego Traktatu.

Jeżeli projekt porozumienia lub umowy zawiera postanowienia utrudniające stosowanie niniejszego Traktatu, Komisja przekazuje zainteresowanemu Państwu swoje uwagi w ciągu miesiąca od daty otrzymania projektu.

Państwo Członkowskie nie może zawrzeć proponowanego porozumienia lub umowy do czasu spełnienia wskazówek Komisji lub uzyskania orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które jest wydawane w trybie pilnym na wniosek danego Państwa i stwierdza zgodność proponowanych postanowień z postanowieniami niniejszego Traktatu. Państwo Członkowskie może złożyć wniosek do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w dowolnym czasie po otrzymaniu uwag Komisji.

Artykuł 104

Osoby i przedsiębiorstwa zawierające albo odnawiające porozumienie bądź umowę z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego po 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, po dacie ich przystąpienia, nie mogą powoływać się na to porozumienie lub umowę w celu uniknięcia obowiązków przewidzianych w niniejszym Traktacie.

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki uznane przez siebie za niezbędne w celu przekazania Komisji, na jej wniosek, wszystkich informacji dotyczących porozumień lub umów zawartych po upływie dat, o których mowa w pierwszym akapicie, w zakresie niniejszego Traktatu i odnoszących się do poruszanych w nim kwestii przez osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego. Komisja może wymagać przekazania tych informacji wyłącznie w celu sprawdzenia, czy porozumienia te lub umowy nie zawierają postanowień utrudniających wykonanie niniejszego Traktatu.

Na wniosek Komisji Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydaje orzeczenie dotyczące zgodności tych porozumień lub umów z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 105

Postanowienia niniejszego Traktatu nie mogą stanowić przeszkody w wykonaniu porozumień lub umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, przez Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego, jeżeli porozumienia te lub umowy zostały przekazane Komisji nie później niż w ciągu 30 dni od dat wymienionych wyżej.

Jednakże porozumienia lub umowy z zawarte między 25 marca 1957 roku a 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, między datą podpisania dokumentu przystąpienia a datą ich przystąpienia przez osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego nie mogą stanowić przeszkody w wykonaniu niniejszego Traktatu, jeżeli w opinii Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekającego na wniosek Komisji jedną z głównych przyczyn zawarcia danego porozumienia lub umowy przez dowolną stronę był zamiar uchylecia się od postanowień niniejszego Traktatu.

Artykuł 106

Państwa Członkowskie, które przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia zawarły porozumienia z państwami trzecimi w sprawie współpracy w dziedzinie energetyki jądrowej, są obowiązane rozpocząć wspólnie z Komisją niezbędne negocjacje z tymi państwami w celu zapewnienia, że prawa i obowiązki wynikające z tych porozumień zostaną w granicach możliwości przejęte przez Wspólnotę.

Wszelkie nowe porozumienia wynikające z tych negocjacji wymagają zgody Państwa lub Państw Członkowskich będących sygnatariuszami powyższych porozumień oraz zgody Rady, stanowiącej większością kwalifikowaną.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE

ROZDZIAŁ 1

Stosowanie niektórych postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*Artykuł 106a*

1. Artykuły 7, 13–19, artykuł 48 ustępy 2–5 i artykuły 49 i 50 Traktatu o Unii Europejskiej, artykuły 15, 223–236, 237–244, 245, 246–270, 272, 273, 274, 277–281, 285–304, 310–320, 322–325 oraz 336, 342 i 344 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także Protokół w sprawie postanowień przejściowych, stosuje się do niniejszego Traktatu.
2. W ramach niniejszego Traktatu, odniesienia do Unii i do „Traktatu o Unii Europejskiej”, „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” i „Traktatów” w postanowieniach, o których mowa w ustępie 1, oraz w postanowieniach protokołów dołączonych zarówno do wyżej wymienionych Traktatów, jak i do niniejszego Traktatu, należy rozumieć jako odniesienia, odpowiednio, do Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz do niniejszego Traktatu.
3. Postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie wprowadzają odstępstw od postanowień niniejszego Traktatu.

ROZDZIAŁ 2

Instytucje Wspólnoty

Sekcja 1

Parlament Europejski*Artykuły 107 – 114**(Uchylone)*

Sekcja 2

Rada*Artykuły 115 – 123**(Uchylone)*

Sekcja 3

Komisja*Artykuły 124 – 133**(Uchylone)*

Artykuł 134

1. Niniejszym powołuje się Komitet Naukowo-Techniczny, działający w charakterze organu doradczego Komisji.

Zasięgnięcie opinii Komitetu jest konieczne w przypadkach przewidzianych w niniejszym Traktacie. Opinię można także zasięgać we wszystkich przypadkach uznanych przez Komisję za uzasadnione.

2. Komitet składa się z czterdziestu dwóch członków mianowanych przez Radę po konsultacji z Komisją.

Członkowie Komitetu są mianowani indywidualnie na okres pięciu lat. Ich mandat jest odnawialny. Członkowie Komitetu nie są wiązani żadną instrukcją.

Komitet Naukowo-Techniczny co roku wyznacza spośród swych członków przewodniczącego i prezydium.

Artykuł 135

Komisja może prowadzić dowolne konsultacje i tworzyć dowolne grupy badawcze niezbędne do wykonania jej zadań.

Sekcja 4

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Artykuły 136 – 143

(Uchylone)

Artykuł 144

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczone prawo orzekania w sprawach:

- a) wszczętych na podstawie artykułu 12 o określenie odpowiednich warunków przyznania przez Komisję licencji lub sublicencji;
- b) wszczętych przez osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa przeciwko sankcjom nałożonym na nie przez Komisję na podstawie artykułu 83.

Artykuł 145

Jeżeli Komisja stwierdzi, że osoba lub przedsiębiorstwo dopuściło się naruszenia niniejszego Traktatu, do którego nie mają zastosowania postanowienia artykułu 83, wzywa Państwo Członkowskie właściwe dla tej osoby lub przedsiębiorstwa do zastosowania odpowiednich sankcji zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do takiego żądania w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu stwierdzenia tego naruszenia, o które oskarża się osobę bądź przedsiębiorstwo.

Artykuły 146 – 156

(Uchylone)

Artykuł 157

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie mają skutku zawieszającego. Jednakże Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może, jeśli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.

Artykuły 158 – 160

(Uchylone)

Sekcja 5

Trybunał Obrachunkowy

Artykuły 160a – 160c

(Uchylone)

ROZDZIAŁ 3

Postanowienia wspólne dla instytucji

Artykuły 161 – 163

(Uchylone)

Artykuł 164

Postępowanie egzekucyjne jest regulowane przez przepisy procedury cywilnej obowiązujące w Państwie, na terytorium którego ma ono miejsce. Klauzula wykonalności jest nadawana, bez jakiegokolwiek kontroli innej niż weryfikacja autentyczności tytułu, przez wyznaczony w tym celu przez rząd Państwa Członkowskiego organ krajowy, o którym zostanie powiadomiona Komisja, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Komitet Arbitrażowy ustanowiony w artykule 18.

Po dopełnieniu tych formalności na wniosek zainteresowanego, może on przystąpić do wykonania egzekucji zgodnie z ustawodawstwem krajowym, wnosząc sprawę bezpośrednio do właściwego organu.

Postępowanie egzekucyjne może być zawieszane wyłącznie na mocy orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jednakże, kontrola prawidłowości przeprowadzenia podlega właściwości sądów krajowych.

ROZDZIAŁ 4

Komitet Ekonomiczno-Społeczny*Artykuły 165 – 170**(Uchylone)*

TYTUŁ IV

SZCZEGÓŁOWE POSTANOWIENIA FINANSOWE*Artykuł 171*

1. Wszystkie dochody i wydatki Wspólnoty, inne niż wpływy i wydatki Agencji oraz wspólnych przedsiębiorstw, powinny stanowić przedmiot preliminarza na każdy rok budżetowy i być wpisane do budżetu operacyjnego lub budżetu badawczo-inwestycyjnego.

Każdy budżet jest zrównoważony w odniesieniu do dochodów i wydatków.

2. Wpływy i wydatki Agencji, działającej na zasadach komercyjnych, są bilansowane w specjalnym zestawieniu.

Sposób oszacowania, realizacji i kontroli wpływów i wydatków określają przepisy finansowe przyjęte na podstawie artykułu 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem statutu Agencji.

3. Szacunki wpływów i wydatków, rozliczenia eksploatacyjne i bilansy wspólnych przedsiębiorstw za każdy rok budżetowy przekazuje się Komisji, Radzie i Parlamentowi Europejskiemu, na warunkach zawartych w statutach tych przedsiębiorstw.

Artykuł 172

1. *(Uchylony)*

2. *(Uchylony)*

3. *(Uchylony)*

4. Środki na finansowanie badań i inwestycji pozyskuje się na warunkach ustalonych przez Radę zgodnie z artykułem 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wspólnota może zaciągać długi na rynku kapitałowym Państwa Członkowskiego zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi kwestii wewnętrznych lub, w przypadku braku takich przepisów, po przeprowadzeniu konsultacji przez Komisję i to Państwo Członkowskie oraz osiągnięciu porozumienia co do proponowanej pożyczki.

Właściwe władze danego Państwa Członkowskiego mogą nie udzielić zgody na powyższe wyłącznie w przypadku ryzyka poważnych zakłóceń na rynku kapitałowym tego Państwa.

Artykuły 173 i 173a

(Uchylone)

Artykuł 174

1. Wydatki wykazane w budżecie operacyjnym obejmują w szczególności:
 - a) koszty administracyjne;
 - b) wydatki związane ze środkami zabezpieczającymi oraz ochroną zdrowia i bezpieczeństwem.
2. Wydatki wykazane w budżecie badawczo-inwestycyjnym obejmują w szczególności:
 - a) wydatki związane z realizacją programu badawczego Wspólnoty;
 - b) wszelkie udziały w kapitale Agencji i jej wydatkach inwestycyjnych;
 - c) wydatki związane z wyposażeniem zakładów szkoleniowych;
 - d) wszelkie udziały we wspólnych przedsiębiorstwach i określonych wspólnych operacjach.

Artykuł 175

(Uchylony)

Artykuł 176

1. Z zastrzeżeniem limitów wynikających z programów lub decyzji dotyczących wydatków, które w myśl niniejszego Traktatu wymagają jednomyślnego zatwierdzenia Rady, dotacje na pokrycie kosztów badawczo-inwestycyjnych obejmują:
 - a) kredyty z tytułu zobowiązań, obejmujące serię pozycji stanowiącą odrębną jednostkę i tworzącą spójną całość;
 - b) kredyty z tytułu płatności odzwierciedlające maksymalną kwotę płatną w każdym roku z tytułu zobowiązań podjętych na podstawie litery a).
2. Harmonogram terminów zobowiązań i płatności znajduje się w załączniku do projektu budżetu proponowanego przez Komisję.

3. Wydatki badawczo-inwestycyjne klasyfikowane są w rozdziały grupujące wydatki według ich charakteru i przeznaczenia oraz dzielone dalej, w miarę potrzeby, zgodnie z rozporządzeniem uchwalonym na mocy artykułu 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
4. Niewykorzystane płatności przenosi się na następny rok budżetowy decyzją Komisji, chyba że Rada postanowi inaczej.

Artykuły 177 – 181

(Uchylone)

Artykuł 182

1. Komisja może, z zastrzeżeniem, iż poinformuje o tym właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich, przelewać w walucie jednego z Państw Członkowskich aktywa, które posiada w walucie innego Państwa Członkowskiego, w zakresie koniecznym do ich wykorzystania w celach, na które są one przeznaczone w niniejszym Traktacie. Komisja unika w miarę możliwości dokonywania takich przelewów, jeśli ma dostępne lub dające się zgromadzić aktywa w walutach, których potrzebuje.

2. Komisja komunikuje się z każdym z Państw Członkowskich za pośrednictwem organu, który one wyznaczają. W wykonywaniu operacji finansowych korzysta ona z usług banku emisyjnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub innej instytucji finansowej przez nie uznanej.

3. W sprawie wydatków Wspólnoty w walutach państw trzecich Komisja przedkłada Radzie, przed ostatecznym uchwaleniem budżetów, plan wskazujący przewidywane dochody i wydatki, jakie należy zrealizować w innych walutach.

Plan ten zatwierdza Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną. Może on ulegać zmianom w ciągu roku budżetowego zgodnie z tą samą procedurą.

4. Państwa Członkowskie udostępniają Komisji waluty państw trzecich niezbędne do dokonania wydatków wskazanych w planie przewidzianym w ustępie 3, według klucza określonego w artykule 172. Kwoty uzyskane przez Komisję w walucie państw trzecich przekazuje się Państwom Członkowskim według tego samego klucza.

5. Komisja może dowolnie dysponować wszelkimi kwotami w walucie państw trzecich pozyskanymi w drodze pożyczek, które zrealizowała w tych państwach.

6. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może zastosować w całości lub w części do Agencji i wspólnych przedsiębiorstw uregulowania walutowe przewidziane w poprzednich ustępach oraz dostosować te uregulowania, w stosownym przypadku, do ich wymogów operacyjnych.

*Artykuły 183 i 183a**(Uchylone)*

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA OGÓLNE*Artykuł 184*

Wspólnota ma osobowość prawną.

Artykuł 185

W każdym z Państw Członkowskich Wspólnota posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję.

*Artykuł 186**(Uchylony)**Artykuł 187*

W celu wypełnienia zadań, które są jej powierzone, Komisja może zbierać wszelkie informacje i dokonywać wszelkich niezbędnych weryfikacji w granicach i na warunkach określonych przez Radę zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 188

Odpowiedzialność umowna Wspólnoty podlega prawu właściwemu dla danej umowy.

W dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnota powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec Wspólnoty określają przepisy ich regulaminu pracowniczego lub mających zastosowanie warunków zatrudnienia.

Artykuł 189

Siedzibę instytucji Wspólnoty określa wspólne porozumienie rządów Państw Członkowskich.

*Artykuł 190**(Uchylony)*

Artykuł 191

Na terytorium Państw Członkowskich Wspólnota korzysta z przywilejów i immunitetów niezbędnych do wykonania jej zadań na warunkach określonych w Protokole w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej.

Artykuł 192

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne w celu zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu lub z działań instytucji Wspólnoty. Ułatwiają one Wspólnocie wypełnianie jej zadań.

Powstrzymują się one od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrozić urzeczywistnieniu celów niniejszego Traktatu.

Artykuł 193

Państwa Członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania niniejszego Traktatu procedurze rozstrzygnięcia innej niż w nim przewidziana.

Artykuł 194

1. Członkowie instytucji Wspólnoty, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy Wspólnoty i wszelkie inne osoby, które z uwagi na swoje obowiązki lub kontakty, publiczne bądź prywatne, z instytucjami albo instalacjami Wspólnoty lub ze wspólnymi przedsięwzięciami zostaną wezwane do uzyskania lub udzielenia potwierdzenia faktów, informacji, danych, dokumentów lub przedmiotów podlegających systemowi bezpieczeństwa na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego lub instytucji Wspólnoty są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji lub wygaśnięciu ich kontaktów, nie ujawniać ich żadnym osobom nieupoważnionym ani podawać do wiadomości publicznej.

Każde Państwo Członkowskie traktuje naruszenie tego obowiązku jako pogwałcenie zasad dotyczących tajemnicy, podlegające merytorycznie i prawnie przepisom dotyczącym aktów zagrażających bezpieczeństwu państwa lub dotyczącym ujawniania tajemnicy zawodowej. Na wniosek dowolnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub Komisji dane Państwo Członkowskie wszczyna w ramach swojej właściwości powództwo przeciwko osobie dopuszczającej się takiego naruszenia.

2. Każde Państwo Członkowskie przekazuje Komisji wszystkie przepisy regulujące na jego obszarze poufność i tajność informacji, danych, dokumentów i przedmiotów objętych niniejszym Traktatem.

Komisja zapewnia przekazanie tych przepisów pozostałym Państwom Członkowskim.

Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie środki w celu ułatwienia stopniowego utworzenia możliwie jednolitego i wszechstronnego systemu bezpieczeństwa. W tym celu Komisja może kierować zalecenia, po konsultacji z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

3. Instytucje Wspólnoty, ich instalacje i wspólne przedsiębiorstwa są obowiązane przestrzegać zasady systemu bezpieczeństwa obowiązującego na terytorium, na którym się znajdują.
4. Upoważnienie udzielone przez instytucję Wspólnoty lub Państwo Członkowskie osobie prowadzącej działalność w dziedzinie objętej niniejszym Traktatem, umożliwiające dostęp do informacji, danych, dokumentów lub przedmiotów objętych niniejszym Traktatem i podlegających systemowi bezpieczeństwa, jest uznawane przez wszystkie inne instytucje i Państwa Członkowskie.
5. Postanowienia niniejszego artykułu nie wykluczają stosowania szczególnych przepisów wynikających z umów zawartych przez Państwo Członkowskie z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową.

Artykuł 195

W zastosowaniu niniejszego Traktatu instytucje Wspólnoty, Agencja i wspólne przedsiębiorstwa przestrzegają warunków dostępu do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych, ustanowionych przez krajowe przepisy dotyczące porządku lub zdrowia publicznego.

Artykuł 196

Do celów niniejszego Traktatu, z zastrzeżeniem odmiennych jego postanowień:

- a) „osoba” oznacza każdą osobę fizyczną wykonującą działalność częściowo lub całkowicie na obszarze Państw Członkowskich w dziedzinie określonej w odpowiednim rozdziale niniejszego Traktatu;
- b) „przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo lub instytucję o publicznym lub prywatnym statusie prawnym, która wykonuje działalność częściowo lub całkowicie na obszarze Państw Członkowskich w dziedzinie określonej w odpowiednim rozdziale niniejszego Traktatu.

Artykuł 197

Do celów niniejszego Traktatu:

- 1) „Specjalne materiały rozszczepialne” oznaczają pluton – 239, uran – 233, uran wzbogacony uranem – 235 lub uranem – 233 oraz wszelkie substancje zawierające dowolne z powyższych izotopów, jak również inne materiały rozszczepialne określone przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, przy czym termin „specjalne materiały rozszczepialne” nie obejmuje materiałów wyjściowych.
- 2) „Uran wzbogacony uranem – 235 lub uranem – 233” oznacza uran zawierający uran – 235 lub uran – 233 albo oba te izotopy w takiej ilości, w której stosunek ich sumy do izotopu 238 będzie większy od stosunku izotopu 235 do izotopu 238 występującego w przyrodzie.
- 3) „Materiały wyjściowe” oznaczają uran zawierający zestaw izotopów występujących w przyrodzie, uran z zawartością uranu – 235 mniejszą niż zwykła oraz tor, każdy z nich w formie metalu, stopu, chemicznego związku albo koncentratu oraz wszelkie inne substancje zawierające dowolny z powyższych składników o stężeniu określonym przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.
- 4) „Rudy” oznaczają wszelkie rudy zawierające substancje, z których można uzyskać materiały wyjściowe zdefiniowane powyżej w odpowiednim procesie chemicznym lub fizycznym, o średnim stężeniu określonym przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

Artykuł 198

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu, ma on zastosowanie do terytoriów europejskich Państw Członkowskich oraz do terytoriów pozaeuropejskich podlegających ich jurysdykcji.

Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do terytoriów europejskich, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest Państwo Członkowskie.

Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do Wysp Alandzkich, zgodnie z postanowieniami Protokołu nr 2 do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji.

Nie naruszając postanowień poprzednich akapitów:

- a) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do Wysp Owczych.

Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do Grenlandii.

- b) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do stref suwerennych Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze.
- c) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do krajów i terytoriów zamorskich mających szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które nie zostały wymienione w załączniku II do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- d) Niniejszy Traktat ma zastosowanie do Wysp Normandzkich i do Wyspy Man tylko w zakresie niezbędnym do zapewnienia wykonania porozumień dotyczących tych wysp, zawartych w Traktacie dotyczącym przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i do Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, podpisanym 22 stycznia 1972 roku.

(Litera e) została skreślona)

Artykuł 199

Komisja jest zobowiązana zapewnić utrzymanie wszelkich właściwych stosunków z organami Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej organizacjami wyspecjalizowanymi oraz organami Światowej Organizacji Handlu.

Komisja utrzymuje także właściwe stosunki ze wszystkimi organizacjami międzynarodowymi.

Artykuł 200

Wspólnota ustanawia wszelkie właściwe formy współpracy z Radą Europy.

Artykuł 201

Wspólnota ustanawia ścisłą współpracę z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju; szczegóły tej współpracy są ustalane za wspólnym porozumieniem.

Artykuł 202

Postanowienia niniejszego Traktatu nie wykluczają istnienia lub powstania związków regionalnych między Belgią i Luksemburgiem, jak również między Belgią, Luksemburgiem i Niderlandami, w zakresie, w jakim cele tych związków regionalnych nie są osiągnięte w zastosowaniu niniejszego Traktatu.

Artykuł 203

Jeżeli działanie Wspólnoty okaże się niezbędne do osiągnięcia jednego z celów Wspólnoty, a niniejszy Traktat nie przewidział kompetencji do działania wymaganego w tym celu, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, podejmuje właściwe działania.

*Artykuły 204 i 205**(Uchylone)**Artykuł 206*

Wspólnota może zawierać z jednym lub większą liczbą państw lub organizacji międzynarodowych umowy ustanawiające stowarzyszenie, obejmujące wzajemne prawa i obowiązki, wspólne działania i szczególne procedury.

Umowy te są zawierane przez Radę, stanowiącą jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Jeżeli umowy te wymagają zmian niniejszego Traktatu, zmiany te są uprzednio przyjmowane zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 48 ustępy 2–5 Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 207

Protokoły załączone do niniejszego Traktatu za wspólnym porozumieniem Państw Członkowskich stanowią jego integralną część.

Artykuł 208

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

TYTUŁ VI

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE OKRESU WSTĘPNEGO*(Uchylony)**Artykuły 209 – 223**(Uchylone)***POSTANOWIENIA KOŃCOWE***Artykuł 224*

Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.

Niniejszy Traktat wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu do depozytu dokumentu ratyfikacji przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie spełni tę formalność. Jeżeli jednak złożenie to ma miejsce w okresie krótszym niż 15 dni przed rozpoczęciem następnego miesiąca, wejście w życie Traktatu jest odłożone do pierwszego dnia drugiego miesiąca po dacie złożenia do depozytu.

Artykuł 225

Niniejszy Traktat, sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach francuskim, niderlandzkim, niemieckim, włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, jest złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaze uwierzytelniony odpis każdemu z Rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

Na mocy Traktatów o Przystąpieniu, teksty niniejszego Traktatu w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim i węgierskim są również autentyczne

W DOWÓD CZEGO niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w Rzymie, dwudziestego piątego marca roku tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego siódmego.

(lista sygnatariuszy została pominięta)

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I

DZIEDZINY BADAŃ JĄDROWYCH WYMNIENIONYCH W ARTYKULE 4 NINIEJSZEGO TRAKTATU

I Surowce

1. Metody poszukiwania i wydobywania materiałów podstawowych (uranu, toru i innych produktów o szczególnym znaczeniu w energetyce jądrowej).
2. Metody koncentracji tych materiałów i przetwarzania na związki technicznie czyste.
3. Metody przetwarzania związków technicznie czystych na związki i metale promieniotwórcze.
4. Metody przetwarzania w elementy paliwowe tych związków i metali, jak również plutonu, uranu – 235 i uranu – 233, w formie czystej lub zmieszanej z innymi związkami lub metalami, w przemyśle chemicznym, ceramicznym i metalowym.
5. Metody ochrony tych elementów paliwowych przed korozją i erozją wskutek czynników zewnętrznych.
6. Metody produkcji, rafinacji, przetwarzania i przechowywania innych specjalnych metali wykorzystywanych w energetyce jądrowej, w szczególności:
 - a) moderatorów, takich jak ciężka woda, grafit promieniotwórczy, beryl i tlenek berylu;
 - b) materiałów strukturalnych, takich jak cyrkon (pozbawiony hafnu), niob, lantan, tytan, beryl i ich tlenki, węglany i inne związki zdadne do wykorzystania w energetyce jądrowej;
 - c) chłodziwa, takiego jak hel, płyny organiczne, soda, stopy sodowo-potasowe, bizmut i stopy bizmutowo-ołowiowe.
7. Metody rozdzielania izotopów:
 - a) uranu;
 - b) minerałów w ważkich ilościach, które mogą zostać wykorzystane do wytwarzania energii jądrowej, takich jak lit -6, lit -7, azot -15 i bor -10;
 - c) izotopów użytkowanych w niewielkich ilościach do badań.

II Fizyka stosowana w energetyce jądrowej

1. Stosowana fizyka teoretyczna:

- a) jądrowe reakcje termiczne, zwłaszcza indukowane neutronowo;
- b) rozszczepianie;
- c) wzajemne oddziaływania promieniowania jonizującego i fotonów z materią;
- d) teoria stanów stałych;
- e) analiza reakcji termojądrowej, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania plazmy zjonizowanej pod wpływem sił elektromagnetycznych i termodynamiki bardzo wysokich temperatur.

2. Stosowana fizyka doświadczalna:

- a) zagadnienia wymienione w punkcie 1 powyżej;
- b) analiza właściwości pierwiastków transuranowych istotnych w energetyce jądrowej.

3. Obliczenia reaktorowe:

- a) teoretyczna makroskopijna fizyka neutronowa;
- b) doświadczalne pomiary neutronowe, doświadczenia wykładowe i krytyczne;
- c) obliczenia termodynamiczne i obliczanie wytrzymałości materiałów;
- d) odpowiednie pomiary doświadczalne;
- e) kinetyka reaktora, problemy kontroli reaktora i odpowiednie doświadczenia;
- f) obliczenia ochrony przed promieniowaniem i odpowiednie doświadczenia.

III Chemia fizyczna reaktorów

1. Analiza zmian struktury fizycznej i chemicznej oraz zmian technicznych właściwości różnych materiałów w reaktorach, spowodowanych:

- a) wysoką temperaturą;
- b) charakterem czynników, z którymi mają styczność;
- c) czynnikami mechanicznymi.

2. Analiza degradacji i innych zjawisk spowodowanych napromieniowaniem w:
 - a) elementach paliwowych;
 - b) materiałach strukturalnych i chłodziwie;
 - c) moderatorach.
3. Zastosowanie chemii analitycznej i analitycznej chemii fizycznej do komponentów reaktora.
4. Chemia fizyczna reaktorów homogenicznych: radiochemia, korozja.

IV **Przetwarzanie materiałów promieniotwórczych**

1. Metody ekstrakcji plutonu i uranu – 233 z napromienionych paliw oraz ewentualne odzyskiwanie uranu i toru.
2. Chemia i metalurgia plutonu.
3. Metody ekstrakcji i chemia innych pierwiastków transuranowych.
4. Metody ekstrakcji i chemia użytecznych radioizotopów:
 - a) produktów rozszczepienia;
 - b) radioizotopów uzyskanych poprzez napromieniowanie.
5. Zagęszczanie i przechowywanie odpadów promieniotwórczych.

V **Zastosowanie radioizotopów**

Zastosowanie radioizotopów jako aktywnych pierwiastków lub wskaźników w:

- a) przemyśle i nauce;
- b) medycynie i biologii;
- c) rolnictwie.

VI **Analiza szkodliwych skutków promieniowania dla organizmów żywych**

1. Analiza wykrywania i pomiarów szkodliwych promieniowań.
2. Analiza odpowiednich środków zapobiegawczych i ochronnych oraz właściwych norm bezpieczeństwa.
3. Analiza postępowania ze skutkami promieniowania.

VII Sprzęt

Analizy budowy i udoskonalania sprzętu przeznaczonego do reaktorów i wszelkich instalacji przemysłowych oraz badawczych, niezbędnych do prowadzenia powyższych badań. Przykładowo:

1. Następujące typy urządzeń mechanicznych:

- a) pompy i specjalne płyny;
- b) wymienniki ciepła;
- c) aparatura do fizycznych badań jądrowych, taka jak neutronowe selektory szybkości;
- d) sprzęt zdalnego sterowania.

2. Następujące typy urządzeń elektrycznych:

- a) instrumenty do wykrywania i pomiarów promieniowania, stosowane zwłaszcza w:
 - pozyskiwaniu minerałów;
 - badaniach naukowo-technicznych;
 - kontroli reaktorów;
 - ochronie zdrowia i bezpieczeństwa;
- b) sprzęt do kontroli reaktorów;
- c) akceleratory cząstek małych energii (do 10 MeV).

VIII Gospodarcze aspekty wytwarzania energii

- 1. Teoretyczne i doświadczalne analizy porównawcze różnych typów reaktorów
 - 2. Techniczne i ekonomiczne analizy cykli paliwowych.
-

ZAŁĄCZNIK II

DZIAŁALNOŚĆ PRZEMYSŁOWA WYMNIENIONA W ARTYKULE 41 NINIEJSZEGO TRAKTATU

1. Wydobycie rud uranu i toru.
 2. Wzbogacanie tych rud.
 3. Chemiczne przetwarzanie i rafinacja koncentratów uranu i toru.
 4. Przygotowanie paliw jądrowych w dowolnej formie.
 5. Wytwarzanie jądrowych elementów paliwowych.
 6. Produkcja sześćofluorku uranu.
 7. Produkcja wzbogaconego uranu.
 8. Przetwórstwo napromienionych paliw w celu wydzielenia niektórych lub wszystkich zawartych w nich pierwiastków.
 9. Produkcja moderatorów reaktorowych.
 10. Produkcja cyrkonu bez hafnu lub jego związków.
 11. Reaktory jądrowe wszystkich typów wykorzystywane do wszelkich celów.
 12. Urządzenia do przemysłowego przetwórstwa odpadów promieniotwórczych, zainstalowane dla dowolnych rodzajów działalności wymienionych na niniejszej liście.
 13. Instalacje półprzemysłowe przygotowujące budowę zakładów zaangażowanych w dowolną działalność wymienioną w punktach 3–10.
-

ZAŁĄCZNIK III

**KORZYŚCI PRZYSŁUGUJĄCE WSPÓLNYM PRZEDSIĘBIORSTWOM NA MOCY ARTYKUŁU 48
NINIEJSZEGO TRAKTATU**

1. a) Uznanie, że status interesu publicznego zgodny z prawami krajowymi ma zastosowanie do nabywania nieruchomości niezbędnych do utworzenia wspólnych przedsiębiorstw.
b) Stosowanie krajowych procedur wyłączenia z uwagi na interes publiczny, dzięki którym nabycie nieruchomości można zrealizować w przypadku braku porozumienia.
 2. Prawo do otrzymywania licencji w drodze arbitrażu lub z urzędu, zgodnie z artykułami 17-23.
 3. Zwolnienie ze wszystkich opłat przy tworzeniu wspólnych przedsiębiorstw i wszelkich opłat od wniesienia aktywów.
 4. Zwolnienie ze wszystkich opłat od nabycia nieruchomości oraz wszelkich opłat rejestracyjnych i wpisowych.
 5. Zwolnienie ze wszystkich bezpośrednich podatków należnych od wspólnych przedsiębiorstw, ich majątku, aktywów i przychodów.
 6. Zwolnienie ze wszystkich ceł i opłat o skutku równoważnym oraz wszelkich zakazów i ograniczeń o charakterze gospodarczym lub fiskalnym w przywozie i wywozie:
 - a) sprzętu naukowego i technicznego, za wyjątkiem materiałów budowlanych i sprzętu do celów administracyjnych;
 - b) substancji przetwarzanych lub przeznaczonych do przetworzenia przez wspólne przedsiębiorstwa.
 7. Uregulowania walutowe przewidziane w artykule 182 ustęp 6.
 8. Zwolnienie z ograniczeń odnośnie wjazdu i pobytu obywateli Państw Członkowskich zatrudnionych przez wspólne przedsiębiorstwa oraz ich małżonków i członków rodzin.
-

ZAŁĄCZNIK IV

LISTA TOWARÓW I PRODUKTÓW PODLEGAJĄCYCH ROZDZIAŁOWI 9 DOTYCZĄCEMU WSPÓLNEGO RYNKU ATOMOWEGO**Lista A¹**

Rudy uranu zawierające w masie ponad 5 % naturalnego uranu.

Uranit zawierający w masie ponad 5 % naturalnego uranu.

Tlenek uranu.

Nieorganiczne związki naturalnego uranu inne niż tlenek uranu u sześćciufluorek uranu.

Organiczne związki naturalnego uranu.

Surowy lub przetworzony uran naturalny.

Stopy zawierające pluton.

Organiczne i nieorganiczne związki uranu wzbogaconego związkami organicznymi i nieorganicznymi lub uranem – 235.

Organiczne i nieorganiczne związki uranu – 233.

Tor wzbogacony uranem – 233.

Organiczne i nieorganiczne związki plutonu.

Uran wzbogacony plutonem.

Uran wzbogacony uranem – 235.

Stopy zawierające uran wzbogacony uranem – 235 lub uranem – 233.

Pluton.

Uran – 233.

Sześćciufluorek uranu.

Monacyt.

Rudy toru zawierające w masie ponad 20 % toru.

Uranotorianit zawierający ponad 20 % toru.

Tor surowy lub przetworzony.

Tlenek toru.

Nieorganiczne związki toru inne niż tlenek toru.

Organiczne związki toru.

Lista A²

Deuter i jego związki (w tym ciężka woda), o stosunku liczby atomów deuteru do liczby zwykłych atomów wodoru większym niż 1:5 000.

Ciężka parafina o stosunku liczby atomów deuteru do liczby zwykłych atomów wodoru większym niż 1:5 000.

Mieszanki i roztwory o stosunku liczby atomów deuteru do liczby zwykłych atomów wodoru większym niż 1:5 000.

Reaktory jądrowe.

Sprzęt do oddzielania izotopów uranu w dyfuzji gazowej lub z zastosowaniem innych metod.

Sprzęt do produkcji deuteru, jego związków (w tym ciężkiej wody) i pochodnych oraz mieszanek i roztworów zawierających deuter o stosunku liczby atomów deuteru do liczby zwykłych atomów wodoru większym niż 1:5 000:

- sprzęt do elektrolizy wody;
- sprzęt do destylacji wody, płynnego wodoru, itp.;
- sprzęt do wymiany izotopów między siarczkiem wodoru i wodą poprzez wymianę temperatur;
- sprzęt do innych technik.

Sprzęt specjalistyczny do chemicznego przetwarzania materiałów promieniotwórczych:

- sprzęt do oddzielania napromienionego paliwa:
 - w drodze przetworzenia chemicznego (rozpuszczanie, strącanie, wymiana jonów, itp.);
 - w drodze przetworzenia fizycznego (destylacja frakcjonowana, itp.);
- sprzęt do przetwarzania wody;
- sprzęt do odzysku paliwa.

Pojazdy specjalistyczne do transportu substancji wysoce promieniotwórczych:

- cysterny, kontenery torowe i wagony kolejowe o dowolnym rozstawie kół;
- samochody ciężarowe;
- wózki z napędem do przemieszczania ładunków;
- przyczepy, naczepy i inne pojazdy bez napędu.

Zasobniki z ołowianą osłoną antyradiacyjną do przewozu i przechowywania materiałów promieniotwórczych.

Syntetyczne izotopy promieniotwórcze oraz ich związki organiczne i nieorganiczne.

Zdalnie sterowane manipulatory mechaniczne do przemieszczania substancji wysoce promieniotwórczych:

- urządzenia mechaniczne, stacjonarne lub mobilne, niesterowane ręcznie.

Lista B

(Pozycja skreślona)

Ruda i koncentraty litu.

Metale promieniotwórcze:

- surowy beryl;
- surowy bizmut;
- surowy niob;
- surowy cyrkon (bez hafnu);
- surowy lit;
- surowe aluminium;
- surowe wapno;
- surowy magnez.

Trifluorek boru.

Bezwodny kwas fluorowodorowy.

Trifluorek chloru.

Trifluorek bromu.

Wodorotlenek litu.

Fluorek litu.

Chlorek litu.

Wodorek litu.

Węglan litu.

Promieniotwórczy tlenek berylu.

Ogniotrwałe brykiety promieniotwórczego tlenku berylu.

Inne ogniotrwałe produkty promieniotwórczego tlenku berylu.

Syntetyczny grafit w formie bloków lub sztab z zawartością boru nie większą niż jedna milionowa i o całkowitej neutronowej mikroskopijnej absorpcji cieplnej w przekroju nie większej niż 5 milibarnów.

Syntetycznie oddzielone izotopy stabilne.

Elektromagnetyczne separatory jonów, w tym spektrografy i spektrometry masy.

Symulatory reaktora (specjalne komputery analogowe).

Zdalnie sterowane manipulatory mechaniczne:

— sterowane ręcznie (jak narzędzia manualne).

Pompy do metali ciekłych.

Pompy próżniowe.

Wymienniki ciepła do elektrowni jądrowych.

Instrumenty to wykrywania promieniowania (i części zamienne) wyszczególnione poniżej, przeznaczone lub przystosowane do wykrywania i pomiarów promieniowania, takiego jak cząsteczki alfa i beta, promienie gamma, neutrony i protony:

— licznik Geigera i podobne liczniki;

— instrumenty wykrywające i pomiarowe zawierające licznik Geigera i podobne liczniki;

— komory jonizacyjne;

- instrumenty zawierające komory jonizacyjne;
- sprzęt do wykrywania i pomiarów promieniotwórczości do poszukiwań minerałów oraz kontroli reaktora, powietrza, wody i gleby;
- liczniki neutronów wykorzystujące bor, trifluorek boru, wodór lub pierwiastek rozszczepialny;
- instrumenty do wykrywania i pomiarów zawierające liczniki neutronów wykorzystujące bor, trifluorek boru, wodór lub pierwiastek rozszczepialny;
- kryształy scyntylacyjne odkryte lub w obudowie metalowej (stałe scyntylatory);
- instrumenty do wykrywania i pomiarów zawierające scyntylatory płynne, stałe lub gazowe;
- wzmacniacze do pomiarów jądrowych, w tym wzmacniacze linearne, przedwzmacniacze, wzmacniacze rozłożone i analizatory wysokości pulsu;
- przyrządy koincydencjalne do detektorów promieniowania;
- elektroskopy i elektrometry, w tym dozymetry (za wyjątkiem instrumentów stosowanych do celów budowlanych, zwykłych elektroskopów z folii metalowej, dozymetrów do stosowania z medycznym sprzętem rentgenowskim i instrumentów do pomiarów elektrostatyczności);
- instrumenty do pomiaru prądu poniżej jednego pikoampera;
- fotopowielacze z fotokatodą wytwarzającą prąd co najmniej 10 mikroamperów na lumen i o średnim wzmocnieniu powyżej 10^5 oraz inne typy wzmacniaczy elektrycznych aktywowanych jonami dodatnimi;
- wagi i elektroniczne mierniki integrujące do wykrywania promieniowania.

Cyklotrony, generatory elektrostatyczne Van de Graaffa lub Cockrofta–Waltona, akceleratory liniowe i inne urządzenia zdolne do przekazywania energii powyżej 1 MeV cząstkom atomowym.

Magnesy do powyższych urządzeń i sprzętu (cyklotron, itp.).

Lampy przyspieszające i skupiające stosowane w spektrometrach i spektrografach masy.

Intensywne elektroniczne źródła jonów dodatnich do stosowania w akceleratorach cząstek, spektrometrach masy i podobnych urządzeniach.

Szkło płaskie antyradiacyjne:

- lane lub walcowane szkło płaskie (w tym zbrojone siatką drucianą lub powlekane) w kwadratach lub prostokątach, szlifowane lub polerowane ale bez dalszej obróbki;
- lane lub walcowane szkło płaskie (szlifowane lub polerowane bądź nie), o kształtach innych niż kwadraty lub prostokąty, gięte albo obrobione w inny sposób (np. ścinane, grawerowane, itp.);
- szyby zabezpieczające, zawierające szkło wzmocnione lub laminowane, kształtowane lub nie.

Ubiory szczelne chroniące przed promieniowaniem i skażeniem promieniotwórczym:

- z tworzyw sztucznych;
- z gumy;
- z tkaniny impregnowanej lub powlekanej:
 - dla mężczyzn;
 - dla kobiet.

Dwufenyl (gdy jest w rzeczywistości węglowodorem aromatycznym $C_6H_5C_6H_5$).

Terfenyl.

ZAŁĄCZNIK V

WSTĘPNY PROGRAM BADAWCZO-SZKOLENIOWY WYMIENIONY W ARTYKULE 215 NINIEJSZEGO TRAKTATU

(Uchylony)

PROTOKOŁY

PROTOKÓŁ W SPRAWIE ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYPOMINAJĄC, że sposób, w jaki parlamenty narodowe sprawują kontrolę nad swoimi rządami w odniesieniu do działań Unii Europejskiej, należy do organizacji i praktyki konstytucyjnej każdego Państwa Członkowskiego,

PRAGNĄC zachęcić parlamenty narodowe do bardziej aktywnego udziału w działaniach Unii Europejskiej i zwiększyć możliwość wyrażania przez nie ich punktu widzenia w sprawie projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej, a także w innych kwestiach, które mogą stanowić dla nich przedmiot szczególnego zainteresowania,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

TYTUŁ I

INFORMACJE DLA PARLAMENTÓW NARODOWYCH

Artykuł 1

Dokumenty konsultacyjne Komisji (zielone księgi, białe księgi i komunikaty) są przekazywane, po ich opublikowaniu, parlamentom narodowym bezpośrednio przez Komisję. Komisja przekazuje również parlamentom narodowym roczny program prac legislacyjnych oraz wszelkie inne dokumenty dotyczące planowania legislacyjnego lub strategii politycznej równocześnie z ich przekazaniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 2

Projekty aktów ustawodawczych kierowane do Parlamentu Europejskiego i do Rady są przekazywane parlamentom narodowym.

Do celów niniejszego Protokołu przez „projekty aktów ustawodawczych” rozumie się mające na celu przyjęcie aktu ustawodawczego: wnioski Komisji, inicjatywy grupy Państw Członkowskich, inicjatywy Parlamentu Europejskiego, wnioski Trybunału Sprawiedliwości, zalecenia Europejskiego Banku Centralnego i wnioski Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Projekty aktów ustawodawczych pochodzące od Komisji są przekazywane parlamentom narodowym bezpośrednio przez Komisję równocześnie z ich przekazaniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Projekty aktów ustawodawczych pochodzące od Parlamentu Europejskiego są przekazywane parlamentom narodowym bezpośrednio przez Parlament Europejski.

Projekty aktów ustawodawczych pochodzące od grupy Państw Członkowskich, Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Banku Centralnego lub Europejskiego Banku Inwestycyjnego są przekazywane parlamentom narodowym przez Radę.

Artykuł 3

Parlamenty narodowe mogą przesyłać przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji uzasadnioną opinię na temat zgodności projektu aktu ustawodawczego z zasadą pomocniczości, zgodnie z procedurą przewidzianą w Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Jeżeli projekt aktu ustawodawczego pochodzi od grupy Państw Członkowskich, przewodniczący Rady przekazuje uzasadnioną opinię lub opinie rządów tych Państw Członkowskich.

Jeżeli projekt aktu ustawodawczego pochodzi od Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Banku Centralnego lub Europejskiego Banku Inwestycyjnego, przewodniczący Rady przekazuje uzasadnioną opinię lub opinie danej instytucji lub organowi.

Artykuł 4

Termin między przekazaniem parlamentom narodowym projektu aktu ustawodawczego w językach urzędowych Unii a datą jego wpisania do wstępnego porządku obrad Rady w celu jego przyjęcia lub przyjęcia stanowiska w ramach procedury ustawodawczej wynosi osiem tygodni. W pilnych przypadkach możliwe są wyjątki, które zostają uzasadnione w akcie lub w stanowisku Rady. Z wyjątkiem przypadków pilnych, które zostały należycie uzasadnione, w ciągu tych ośmiu tygodni nie zawiera się żadnego porozumienia w sprawie projektu aktu ustawodawczego. Z wyjątkiem przypadków pilnych, które zostały należycie uzasadnione, termin między wpisaniem projektu aktu ustawodawczego do wstępnego porządku obrad Rady a przyjęciem stanowiska wynosi dziesięć dni.

Artykuł 5

Porządki obrad i wyniki posiedzeń Rady, w tym protokoły posiedzeń Rady rozpatrującej projekty aktów ustawodawczych, są przekazywane bezpośrednio parlamentom narodowym, równocześnie z ich przekazaniem rządów Państw Członkowskich.

Artykuł 6

Jeżeli Rada Europejska zamierza powołać się na artykuł 48 ustęp 7 akapit pierwszy lub drugi Traktatu o Unii Europejskiej, parlamenty narodowe są informowane o tej inicjatywie Rady Europejskiej co najmniej sześć miesięcy przed przyjęciem jakiegokolwiek decyzji.

Artykuł 7

Trybunał Obrachunkowy przekazuje swoje sprawozdanie roczne parlamentom narodowym w celach informacyjnych, równocześnie z przekazaniem go Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 8

Jeżeli krajowy system parlamentarny nie jest jednoizbowy, artykuły 1–7 stosuje się do izb tworzących parlament narodowy.

TYTUŁ II

WSPÓŁPRACA MIĘDZYPARLAMENTARNA

Artykuł 9

Parlament Europejski i parlamenty narodowe wspólnie określają sposób organizacji i wspierania skutecznej i systematycznej współpracy międzyparlamentarnej w ramach Unii.

Artykuł 10

Konferencja organów parlamentarnych wyspecjalizowanych w sprawach Unii może przedkładać wszelkie uwagi, które uzna za właściwe, pod rozagę Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Konferencja ta wspiera ponadto wymianę informacji i najlepszych praktyk między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim, w tym między ich wyspecjalizowanymi komisjami. Może także organizować konferencje międzyparlamentarne na wybrane tematy, w szczególności w celu omówienia zagadnień wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Uwagi przedłożone przez konferencję nie wiążą parlamentów narodowych ani nie przesądzają ich stanowiska.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE STATUTU TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRAGNĄC uchwalić Statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przewidziany w artykule 281 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

Artykuł 1

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest powołany i funkcjonuje zgodnie z postanowieniami Traktatów, Traktatu ustawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Traktatu EWEA) oraz niniejszego Statutu.

TYTUŁ I

SĘDZIOWIE I RZECZNIICY GENERALNI

Artykuł 2

Przed podjęciem obowiązków każdy z sędziów ślubuje, przed Trybunałem Sprawiedliwości obradującym na posiedzeniu jawnym, wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału.

Artykuł 3

Sędziów chroni immunitet jurysdykcyjny. Po zakończeniu funkcji są nadal objęci immunitetem w odniesieniu do działań podejmowanych przez nich w ramach czynności służbowych, obejmującym również słowa wypowiedziane lub napisane.

Trybunał Sprawiedliwości obradujący w pełnym składzie może uchylić immunitet. Jeżeli decyzja dotyczy członka Sądu lub sądu wyspecjalizowanego, Trybunał orzeka po konsultacji z zainteresowanym sądem.

W przypadku uchylenia immunitetu i wszczęcia postępowania karnego przeciwko sędziemu, jest on sądzony w Państwie Członkowskim jedynie przez sąd uprawniony do sądenia członków najwyższych krajowych organów sędziowskich.

Artykuły 11–14 i artykuł 17 Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej stosuje się wobec sędziów, rzeczników generalnych, sekretarza i sprawozdawców pomocniczych Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, bez uszczerbku dla postanowień zawartych w poprzednich ustępach, dotyczących immunitetu jurysdykcyjnego sędziów.

Artykuł 4

Sędziowie nie mogą sprawować żadnych funkcji politycznych ani administracyjnych.

Nie mogą oni wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, o ile Rada stanowiąca zwykłą większością w drodze wyjątku nie zwolni ich od tego zakazu.

Podejmując swoje obowiązki, uroczyście zobowiązują się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji.

Wszelkie związane z tą sprawą wątpliwości rozstrzyga Trybunał Sprawiedliwości. Jeżeli decyzja dotyczy członka Sądu lub sądu wyspecjalizowanego, Trybunał orzeka po konsultacji z zainteresowanym sądem.

Artykuł 5

Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje sędziego kończą się z chwilą jego rezygnacji.

Sędzia składa rezygnację przesyłając ją w formie pisemnej do prezesa Trybunału Sprawiedliwości, który przekazuje ją do przewodniczącego Rady. W momencie tego zawiadomienia w składzie sędziowskim powstaje wakat.

Z wyjątkiem okoliczności, których dotyczy artykuł 6, sędzia nadal pełni funkcję do momentu podjęcia obowiązków przez następcę.

Artykuł 6

Sędzia może być zwolniony z funkcji lub pozbawiony prawa do emerytury bądź innych podobnych korzyści tylko wówczas, gdy w jednomyślnej opinii sędziów i rzeczników generalnych Trybunału Sprawiedliwości, nie spełnia on już wymaganych warunków lub nie czyni zadość zobowiązaniom wynikającym z jego urzędu. Dany sędzia nie bierze udziału w tych obradach. Jeżeli daną osobą jest członek Sądu lub sądu wyspecjalizowanego, Trybunał orzeka po konsultacji z zainteresowanym sądem.

Sekretarz Trybunału przekazuje decyzję Trybunału przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego i przewodniczącemu Komisji oraz zawiadamia o niej przewodniczącego Rady.

W przypadku decyzji o zwolnieniu sędziego z funkcji, w momencie zawiadomienia przewodniczącego Rady w składzie sędziowskim powstaje wakat.

Artykuł 7

Sędzia, który ma zastąpić członka Trybunału przed upływem jego kadencji, jest mianowany na okres pozostający do zakończenia kadencji jego poprzednika.

Artykuł 8

Postanowienia artykułów 2–7 mają zastosowanie do rzeczników generalnych.

TYTUŁ II

ORGANIZACJA TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI

Artykuł 9

Gdy co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego, dotyczy ono połowy sędziów. Jeżeli liczba wszystkich sędziów jest nieparzysta, liczbę sędziów, których dotyczy częściowe odnowienie składu, stanowi – na zmianę – liczba znajdująca się bezpośrednio ponad lub poniżej połowy liczby wszystkich sędziów.

Akapit pierwszy ma zastosowanie również wtedy, gdy co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu rzeczników generalnych.

Artykuł 9a

Sędziowie wybierają spośród siebie, na okres trzech lat, prezesa i wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości. Ich mandat jest odnawialny.

Wiceprezes wspiera prezesa zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym. Zastępuje on prezesa w razie wystąpienia przeszkody w wykonywaniu jego obowiązków lub jeżeli stanowisko prezesa pozostaje nieobsadzone.

Artykuł 10

Przed podjęciem obowiązków sekretarz ślubuje wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 11

Trybunał Sprawiedliwości uzgadnia zastępstwo dla sekretarza, gdy ten nie może uczestniczyć w posiedzeniach Trybunału.

Artykuł 12

Trybunałowi Sprawiedliwości przydziela się urzędników i innych pracowników, aby umożliwić mu funkcjonowanie. Są oni odpowiedzialni przed sekretarzem, który podlega prezesowi.

Artykuł 13

Na wniosek Trybunału Sprawiedliwości Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą postanowić o mianowaniu sprawozdawców pomocniczych i określić zasady, jakim będzie podporządkowana ich praca. Od sprawozdawców pomocniczych można wymagać, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, aby uczestniczyli we wstępnych postępowaniach wyjaśniających dotyczących spraw, które będą rozpatrywane przez Trybunał oraz współpracowali z sędzią pełniącym rolę sprawozdawcy.

Sprawozdawców pomocniczych wybiera się spośród osób o niekwestionowanej niezależności i które posiadają niezbędne kwalifikacje prawnicze; mianuje ich Rada stanowiąca zwykłą większością. Przed podjęciem obowiązków ślubują oni wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału.

Artykuł 14

Od sędziów, rzeczników generalnych i sekretarza wymaga się, aby zamieszkiwali w miejscu, w którym znajduje się siedziba Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 15

Obrady Trybunału Sprawiedliwości odbywają się w trybie ciągłym. Czas trwania wakacji sądowych ustala Trybunał, mając na względzie potrzeby wynikające z własnej pracy.

Artykuł 16

Trybunał Sprawiedliwości powołuje izby składające się z trzech lub pięciu sędziów. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesa izb. Prezesa izb złożonych z pięciu sędziów wybierani są na trzy lata. Ich mandat może być jednokrotnie odnowiony.

Wielka izba składa się z piętnastu sędziów. Przewodniczy jej prezes Trybunału. W skład wielkiej izby wchodzi także wiceprezes Trybunału oraz, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, trzech prezesa izb złożonych z pięciu sędziów i inni sędziowie.

Wielka izba obraduje na żądanie Państwa Członkowskiego lub instytucji Unii, które są stroną w postępowaniu.

Trybunał obraduje w pełnym składzie w sprawach wniesionych na mocy artykułu 228 ustęp 2, artykułu 245 ustęp 2, artykułu 247 lub 286 ustęp 6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Ponadto jeśli Trybunał uzna, że wniesiona sprawa ma wyjątkowe znaczenie, po wysłuchaniu rzecznika generalnego może skierować tę sprawę do pełnego składu Trybunału.

Artykuł 17

Obrady Trybunału Sprawiedliwości są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada nieparzysta liczba jego członków.

Obrady izb złożonych z trzech lub pięciu sędziów są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada trzech sędziów.

Obrady wielkiej izby są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada jedenastu sędziów.

Obrady pełnego składu Trybunału są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada siedemnastu sędziów.

W sytuacji, gdy jeden z sędziów izby nie może uczestniczyć w obradach, można, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, wezwać do uczestnictwa w obradach sędziego z innej izby.

Artykuł 18

Żaden sędzia ani rzecznik generalny nie może współdecydować o sprawie, w której uczestniczył jako pełnomocnik lub doradca lub działał na rzecz jednej ze stron lub jeśli został powołany do orzekania w niej jako członek sądu, komisji śledczej lub w jeszcze innej roli.

Jeśli z jakiegoś szczególnego powodu sędzia lub rzecznik generalny uzna, że nie powinien brać udziału w orzekaniu w jakiejś konkretnej sprawie lub badaniu jej, informuje o tym prezesa. Jeśli z jakiegoś szczególnego powodu prezes uzna, że sędzia lub rzecznik generalny nie powinien uczestniczyć w jakiejś konkretnej sprawie lub przedstawiać w niej opinii, zawiadamia o tym zainteresowanego.

Wszelkie trudności powstające w związku ze stosowaniem niniejszego artykułu rozstrzyga Trybunał Sprawiedliwości.

Strona nie może wnosić o zmianę składu Trybunału lub jednej z jego izb, podając za powód bądź obywatelstwo sędziego, bądź brak w składzie Trybunału lub izby sędziego mającego obywatelstwo to samo co ta strona.

TYTUŁ III

POSTĘPOWANIE PRZED TRYBUNAŁEM SPRAWIEDLIWOŚCI*Artykuł 19*

Państwa Członkowskie i instytucje Unii reprezentuje przed Trybunałem Sprawiedliwości pełnomocnik, ustanawiany dla każdej sprawy; pełnomocnika może wspomagać doradca albo adwokat lub radca prawny.

Państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, niebędące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, są reprezentowane w taki sam sposób.

Inne strony muszą być reprezentowane przez adwokatów lub radców prawnych.

Jedynie adwokat lub radca prawny uprawniony do występowania przed sądem Państwa Członkowskiego lub innego państwa, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może reprezentować lub wspomagać stronę przed Trybunałem.

Gdy pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcy prawni występują przed Trybunałem, korzystają, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, z praw i immunitetów niezbędnych do wykonywania obowiązków w sposób niezależny.

W stosunku do doradców i adwokatów lub radców prawnych występujących przed Trybunałem, Trybunał ma uprawnienia właściwe dla sądów powszechnych, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Nauczyciele akademicy będący obywatelami Państwa Członkowskiego, którego prawo przyznaje im prawo reprezentowania stron przed sądem, mają takie same prawa przed Trybunałem jak te, które niniejszy artykuł przyznaje adwokatom lub radcom prawnym.

Artykuł 20

Stosowana przed Trybunałem Sprawiedliwości procedura składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej.

Na procedurę pisemną składa się przekazywanie stronom oraz instytucjom Unii, których decyzje są przedmiotem sporu, skarg, pism procesowych, argumentów obrony i uwag oraz odpowiedzi na nie, jeśli takie są, jak też wszelkich pism i dokumentów na ich poparcie lub ich uwierzytelnionych odpisów.

Materiały przekazuje sekretarz w trybie i w terminie określonych w regulaminie proceduralnym.

Na procedurę ustną składa się wysłuchanie przez Trybunał pełnomocników, doradców i adwokatów lub radców prawnych oraz opinii rzecznika generalnego jak również, w stosownym przypadku, przesłuchiwanie świadków i biegłych.

Jeśli Trybunał uzna, że w sprawie nie występuje nowe zagadnienie prawne, po wysłuchaniu rzecznika generalnego może zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii rzecznika generalnego.

Artykuł 21

Wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości następuje poprzez skierowanie jej w formie pisemnej do sekretarza Trybunału. Skarga musi zawierać nazwisko i adres zamieszkania skarżącego oraz charakter, w jakim występuje osoba podpisująca, wskazanie strony lub stron, przeciw którym wnosi się skargę, przedmiot sporu, żądania oraz zwięzłe przedstawienie zarzutów prawnych stanowiących podstawę skargi.

Skardze towarzyszy, w stosownych przypadkach, akt, którego stwierdzenia nieważności się żąda lub, w okolicznościach przewidzianych w artykule 265 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dokumenty dowodowe wskazujące datę wezwania instytucji do działania zgodnie z tym artykułem. Gdy dokumenty nie zostają przedłożone razem ze skargą, sekretarz zwraca się do zainteresowanej strony o przedstawienie ich w rozsądnym terminie, lecz w takim przypadku prawa strony nie wygasają nawet wtedy, gdy takie dokumenty są przedstawione po terminie wyznaczonym do wszczęcia postępowania.

Artykuł 22

W przypadkach objętych artykułem 18 Traktatu EWEA, wniesienie sprawy do Trybunału Sprawiedliwości następuje poprzez odwołanie skierowane do sekretarza Trybunału. Odwołanie musi zawierać nazwisko i adres zamieszkania skarżącego oraz charakter, w jakim występuje osoba podpisująca, wskazanie decyzji, od której wnosi się odwołanie, wskazanie stron przeciwnych, przedmiot sporu, żądania i zwięzłe przedstawienie podstaw odwołania.

Do odwołania dołącza się uwierzytelniony odpis zaskarżanej decyzji Komitetu Arbitrażowego.

W wypadku odrzucenia odwołania przez Trybunał decyzja Komitetu Arbitrażowego jest ostateczna.

W wypadku orzeczenia o nieważności decyzji Komitetu Arbitrażowego przez Trybunał sprawa może zostać wznowiona, w stosownych przypadkach, z inicjatywy jednej ze stron postępowania, przed Komitetem Arbitrażowym. Podlega on wszelkim decyzjom w kwestiach prawnych wydanym przez Trybunał.

Artykuł 23

W sprawach objętych artykułem 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej sąd Państwa Członkowskiego podejmujący decyzję o zawieszeniu postępowania i przekazaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości zawiadamia o niej Trybunał. Następnie sekretarz Trybunału zawiadamia o tej decyzji strony, Państwa Członkowskie i Komisję, jak również instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, które przyjęły akt, którego ważności lub wykładni dotyczy spór.

W terminie dwóch miesięcy od tego zawiadomienia strony, Państwa Członkowskie, Komisja oraz, w stosownym przypadku, instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii, która przyjęła akt, którego ważności lub wykładni dotyczy spór, są uprawnione do przedłożenia Trybunałowi pism procesowych lub uwag na piśmie.

Ponadto, w sprawach objętych artykułem 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, o decyzjach sądu krajowego sekretarz Trybunału zawiadamia państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a niebędące Państwami Członkowskimi, oraz określony w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym Urząd Nadzoru EFTA, które mogą, w sprawach dotyczących jednej z dziedzin stosowania tego Porozumienia, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia, przedłożyć Trybunałowi pisma procesowe lub uwagi na piśmie.

W przypadku gdy porozumienie dotyczące określonej dziedziny, zawarte przez Radę i jedno lub więcej państw trzecich przewiduje, że państwa te są uprawnione do przedkładania pism procesowych lub uwag na piśmie, w przypadku gdy sąd Państwa Członkowskiego kieruje do Trybunału pytanie prejudycjalne dotyczące dziedziny stosowania porozumienia, o decyzji sądu krajowego zawierającej to pytanie prejudycjalne powiadamia się również zainteresowane państwa trzecie, które w terminie dwóch miesięcy od takiego powiadomienia mogą przedłożyć Trybunałowi pisma procesowe lub uwagi na piśmie.

Artykuł 23a (*)

W regulaminie proceduralnym może zostać przewidziany tryb przyspieszony, a dla odesłań prejudycjalnych dotyczących przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – pilny tryb prejudycjalny.

Tryby te mogą wymagać, w odniesieniu do składania pism procesowych lub uwag na piśmie, terminu krótszego niż przewidziany w artykule 23, oraz, na zasadzie odstępstwa od artykułu 20 akapit czwarty, braku opinii rzecznika generalnego.

(*) Artykuł dodany decyzją 2008/79/WE, Euratom (Dz.U. L 24 z 29.1.2008, s. 42).

Pilny tryb prejudycjalny może ponadto wymagać ograniczenia liczby stron i innych podmiotów, o których mowa w artykule 23, upoważnionych do składania pism procesowych lub uwag na piśmie, oraz, w przypadku wyjątkowo pilnego charakteru – pominięcia części pisemnej postępowania.

Artykuł 24

Trybunał Sprawiedliwości może nakazać stronom, aby przedstawiły wszelkie dokumenty i dostarczyły wszelkich informacji, które Trybunał uzna za pożądane. Odmowa zostanie formalnie zaprotokołowana.

Trybunał może również nakazać Państwom Członkowskim i instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym niebędącym stronami w sprawie, aby dostarczyły wszelkich informacji, które Trybunał uzna za niezbędne w postępowaniu.

Artykuł 25

Trybunał Sprawiedliwości może również w dowolnym momencie powierzyć każdej osobie, organowi, władzy, komitetowi lub innej wybranej przez siebie organizacji zadanie sporządzenia ekspertyzy.

Artykuł 26

Świadkowie mogą być przesłuchiwanymi na warunkach określonych w regulaminie proceduralnym.

Artykuł 27

W stosunku do świadków, którzy nie stawili się, Trybunał Sprawiedliwości ma uprawnienia powszechnie przyznane sądom i może nakładać kary pieniężne, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Artykuł 28

Świadkowie i biegli mogą być przesłuchiwanymi pod przysięgą składaną w formie określonej w regulaminie proceduralnym lub w sposób określony przepisami prawa kraju, z którego pochodzi świadek lub biegły.

Artykuł 29

Trybunał Sprawiedliwości może postanowić o przesłuchaniu świadka lub biegłego przez organ sądowy w miejscu jego zamieszkania.

Postanowienie w tej sprawie wysyła się do wykonania właściwemu organowi sądowemu zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym. Dokumenty sporządzone w ramach pomocy prawnej odsyła się Trybunałowi na tych samych warunkach.

Trybunał pokrywa koszty, bez uszczerbku dla prawa obciążania nimi stron, w stosownych przypadkach.

Artykuł 30

Państwo Członkowskie traktuje każde złamanie przysięgi przez świadka lub biegłego tak, jakby przestępstwo to popełniono przed jednym z jego sądów właściwych do orzekania w sprawach cywilnych. Na wniosek Trybunału Sprawiedliwości Państwo Członkowskie ściga i sędzi sprawcę przed właściwym sądem krajowym.

Artykuł 31

Rozprawa jest jawna, chyba że Trybunał Sprawiedliwości, działając z urzędu lub na wniosek stron, z ważnych powodów postanowi inaczej.

Artykuł 32

W czasie rozpraw Trybunał Sprawiedliwości może przesłuchiwać biegłych, świadków i strony. Jednakże strony mogą zwracać się do Trybunału jedynie poprzez swych przedstawicieli.

Artykuł 33

Z każdej rozprawy sporządza się protokół, podpisany przez prezesa i sekretarza.

Artykuł 34

Wokanda ustalana jest przez prezesa.

Artykuł 35

Obrady Trybunału Sprawiedliwości są i pozostają niejawne.

Artykuł 36

Wyroki zawierają uzasadnienie oraz nazwiska sędziów uczestniczących w obradach.

Artykuł 37

Wyroki podpisują prezes i sekretarz. Odczytuje się je na posiedzeniu jawnym.

Artykuł 38

Trybunał Sprawiedliwości orzeka w sprawie kosztów.

Artykuł 39

Stosując procedurę doraźną, określoną w regulaminie proceduralnym, która, w niezbędnym zakresie, może różnić się od postanowień niniejszego Statutu, prezes Trybunału Sprawiedliwości może rozstrzygać wnioski o zawieszenie wykonania, zgodnie z artykułem 278 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i artykułem 157 Traktatu EWEA, o zastosowanie środków tymczasowych zgodnie z artykułem 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej albo o zawieszenie postępowania egzekucyjnego zgodnie z akapitem czwartym artykułu 299 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub akapitem trzecim artykułu 164 Traktatu EWEA.

Uprawnienia, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą być wykonywane przez wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

W razie wystąpienia przeszkody w wykonywaniu obowiązków przez prezesa i wiceprezesa zastępuje ich inny sędzia zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Postanowienie prezesa lub sędziego, który go zastępuje, jest tymczasowe i w żadnym wypadku nie przesądza orzeczenia Trybunału co do istoty sprawy.

Artykuł 40

Państwa Członkowskie i instytucje Unii mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości.

Takie samo prawo przysługuje organom i jednostkom organizacyjnym Unii oraz każdej innej osobie, jeżeli mogą oni uzasadnić interes w rozstrzygnięciu sprawy przedłożonej Trybunałowi. Osoby fizyczne ani prawne nie mogą interweniować w sprawach między Państwami Członkowskimi, między instytucjami Unii lub między Państwami Członkowskimi a instytucjami Unii.

Bez uszczerbku dla drugiego akapitu, państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nie będące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał, dotyczących jednej z dziedzin stosowania tego Porozumienia.

Wniosek interwencyjny ogranicza się do poparcia żądań jednej ze stron.

Artykuł 41

Jeśli należycie zawiadomiona strona pozwana nie złoży pisemnych wniosków, wydaje się przeciwko tej stronie wyrok zaoczny. Od wyroku zaocznego można wnieść sprzeciw w terminie jednego miesiąca od zawiadomienia o nim. Sprzeciw nie ma skutku zawieszającego wykonanie przymusowe wyroku zaocznego, o ile Trybunał Sprawiedliwości nie postanowi inaczej.

Artykuł 42

W sprawach oraz na warunkach określonych w regulaminie proceduralnym Państwa Członkowskie, instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii i inne osoby fizyczne lub prawne mogą wnieść przeciw wyrokowi powództwo osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu, jeżeli wyrok ten narusza ich prawa i został wydany w sprawie, do udziału w której nie zostali wezwani.

Artykuł 43

Jeśli zachodzi wątpliwość co do znaczenia lub zakresu wyroku, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonania jego wykładni na wniosek którejkolwiek ze stron lub instytucji Unii, która uzasadni swój interes w tym zakresie.

Artykuł 44

Wniosek o wznowienie postępowania można wnieść do Trybunału Sprawiedliwości jedynie w związku z ujawnieniem okoliczności faktycznej, mogącej mieć decydujące znaczenie, nieznaney w chwili wydania wyroku ani Trybunałowi, ani stronie żądającej wznowienia.

Wznowione postępowanie wszczyna się na mocy wyroku Trybunału, wyraźnie stwierdzającego istnienie nowej okoliczności faktycznej uzasadniającej wznowienie i — tym samym — stwierdzającego dopuszczalność wniosku w tej sprawie.

Wniosku o wznowienie postępowania nie można wnieść po upływie dziesięciu lat od wydania wyroku.

Artykuł 45

Regulamin proceduralny określa szczególne terminy, uwzględniające odległości.

Upływ terminu nie narusza uprawnień, jeśli strona dowiedzie zaistnienie nieprzewidywalnych okoliczności lub siły wyższej.

Artykuł 46

Roszczenia wynikające z odpowiedzialności pozaumownej Unii ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat od zdarzenia stanowiącego podstawę tej odpowiedzialności. Okres przedawnienia przerywa wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości lub uprzednie wniesienie przez poszkodowanego wniosku do właściwej instytucji Unii. W ostatnim przypadku wniosek musi być wniesiony w ciągu dwóch miesięcy, zgodnie z artykułem 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; postanowienia drugiego akapitu artykułu 265 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stosuje się odpowiednio.

Niniejszy artykuł stosuje się również do roszczeń wynikających z odpowiedzialności pozaumownej Europejskiego Banku Centralnego.

TYTUŁ IV

SĄD

Artykuł 47

Artykuł 9 akapit pierwszy, artykuł 9a, artykuły 14 i 15, artykuł 17 akapity pierwszy, drugi, czwarty i piąty oraz artykuł 18 stosują się do Sądu i jego członków.

Czwarty akapit artykułu 3 oraz artykuły 10, 11 i 14 stosują się do sekretarza Sądu *mutatis mutandis*.

Artykuł 48

Sąd składa się z:

- a) 40 sędziów od dnia 25 grudnia 2015 r.;
- b) 47 sędziów od dnia 1 września 2016 r.;
- c) po dwóch sędziów z każdego państwa członkowskiego od dnia 1 września 2019 r.

Artykuł 49

Członkowie Sądu mogą być wezwani do wykonywania zadań rzecznika generalnego.

Obowiązkiem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionej opinii w niektórych sprawach wnoszonych do Sądu, w celu wspomagania go w wykonywaniu powierzonego mu zadania.

Kryteria wyboru tego typu spraw, jak też procedury wyznaczania rzeczników generalnych określa regulamin proceduralny Sądu.

Członek Sądu wezwany do pełnienia obowiązków rzecznika generalnego w danej sprawie nie może brać udziału w orzekaniu w tej sprawie.

Artykuł 50

Sąd obraduje w izbach złożonych z trzech lub pięciu sędziów. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesów izb. Prezesów izb złożonych z pięciu sędziów wybiera się na trzy lata. Ich mandat może być jednokrotnie odnowiony.

Skład izb i przydzielanie im spraw określa regulamin proceduralny. W niektórych przypadkach określonych w regulaminie proceduralnym Sąd może obradować w pełnym składzie lub w składzie jednoosobowym.

Regulamin proceduralny może również przewidywać, że Sąd obraduje w składzie wielkiej izby w sprawach i na warunkach w nim wyszczególnionych.

Artykuł 51

Na zasadzie odstępstwa od zasady określonej w artykule 256 ustęp 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w zakresie skarg o których mowa w artykułach 263 i 265 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które zostały wniesione przez Państwo Członkowskie, kierowanych:

- a) przeciwko aktowi lub zaniechaniu Parlamentu Europejskiego lub Rady lub obu tych instytucji stanowiących wspólnie, z wyjątkiem:
- decyzji przyjętych przez Radę na podstawie artykułu 108 ustęp 2 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - aktów Rady przyjętych zgodnie z rozporządzeniem Rady dotyczącym handlowych środków ochronnych w rozumieniu artykułu 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - aktów Rady, poprzez które Rada wykonuje uprawnienia wykonawcze zgodnie z artykułem 291 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

- b) przeciwko aktowi lub zaniechaniu Komisji na podstawie artykułu 331 ustęp 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Trybunał jest również właściwy do orzekania w zakresie skarg określonych w tych samych artykułach, wniesionych przez jedną z instytucji Unii przeciwko aktowi lub zaniechaniu Parlamentu Europejskiego, Rady, obu tych instytucji stanowiących wspólnie lub Komisji, jak również w przypadkach skarg jednej z instytucji Unii przeciwko aktowi lub zaniechaniu Europejskiego Banku Centralnego.

Artykuł 52

Prezes Trybunału Sprawiedliwości i prezes Sądu za wspólnym porozumieniem określają warunki, na jakich urzędnicy i inni pracownicy zatrudnieni przy Trybunale świadczą wobec Sądu usługi umożliwiające jego funkcjonowanie. Niektórzy urzędnicy i inni pracownicy odpowiadają przed sekretarzem Sądu, który podlega prezesowi Sądu.

Artykuł 53

Procedurę Sądu reguluje tytuł III.

Jej postanowienia szczegółowe określa i uzupełnia w razie potrzeby regulamin proceduralny Sądu. Regulamin proceduralny może odbiegać od akapitu czwartego artykułu 40 oraz od artykułu 41, tak aby uwzględnić szczególny charakter sporów prawnych z dziedziny własności intelektualnej.

Na zasadzie odstępstwa od czwartego akapitu artykułu 20, rzecznik generalny może przedstawić uzasadnioną opinię w formie pisemnej.

Artykuł 54

Jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Sądu zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Trybunału, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Sądu; jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Trybunału zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Sądu, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Trybunału.

Jeśli Sąd stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznawania skargi, dla której właściwy jest Trybunał, kieruje ją do Trybunału. Jeśli Trybunał stwierdzi, że skarga należy do właściwości Sądu, kieruje ją do Sądu, który nie może stwierdzić braku właściwości.

Jeżeli w Trybunale i Sądzie są zawisłe sprawy mające ten sam przedmiot, dotyczące tej samej kwestii wykładni lub dotyczące ważności tego samego aktu, Sąd po wysłuchaniu stron może zawiesić toczące się przed nim postępowanie do czasu wydania wyroku przez Trybunał lub w przypadku skarg na podstawie artykułu 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Sąd może stwierdzić brak swojej właściwości, tak aby Trybunał mógł rozstrzygnąć takie skargi. Na takich samych warunkach Trybunał może również zadecydować o zawieszeniu toczącego się przed nim postępowania; w takim przypadku kontynuowane jest postępowanie przed Sądem.

Jeżeli Państwo Członkowskie i instytucja Unii podważają ten sam akt, Sąd stwierdza brak swojej właściwości w celu umożliwienia Trybunałowi wydania orzeczenia w sprawie tych skarg.

Artykuł 55

O orzeczeniach Sądu kończących postępowanie w sprawie, orzeczeniach rozstrzygających kwestie merytoryczne tylko w części lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności sekretarz Sądu zawiadamia wszystkie strony, a także wszystkie Państwa Członkowskie i instytucje Unii, nawet jeżeli nie interweniowały w danej sprawie przed Sądem.

Artykuł 56

Odwołanie może zostać wniesione do Trybunału Sprawiedliwości w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu, od którego wnoszone jest odwołanie, od orzeczeń Sądu kończących postępowanie w sprawie i orzeczeń tego Sądu rozstrzygających kwestie merytoryczne jedynie w części, lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności.

Odwołanie takie może zostać wniesione przez każdą stronę, której żądania nie zostały uwzględnione, w całości lub w części. Jednakże interwenienci, niebędący ani Państwami Członkowskimi ani instytucjami Unii, mogą wnieść takie odwołanie jedynie wtedy, gdy orzeczenie Sądu dotyczy ich bezpośrednio.

Z wyjątkiem spraw dotyczących sporów między Unią a jej pracownikami, odwołanie może być również wniesione przez Państwa Członkowskie i instytucje Unii, które nie interweniowały w postępowaniach przed Sądem. Sytuacja takich Państw Członkowskich i instytucji jest taka sama jak Państw Członkowskich i instytucji, które interweniowały w pierwszej instancji.

Artykuł 57

Każda osoba, której wniosek interwencyjny został oddalony przez Sąd, może wnieść odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia o orzeczeniu oddalającym wniosek.

Strony postępowania mogą wnieść odwołanie do Trybunału od wszelkich orzeczeń Sądu wydanych na mocy artykułu 278 lub artykułu 279 lub czwartego akapitu artykułu 299 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub artykułu 157 lub trzeciego akapitu artykułu 164 Traktatu EWEA, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o nich.

Odwołanie, o którym mowa w dwóch pierwszych akapitach niniejszego artykułu, jest rozpoznawane zgodnie z procedurą określoną w artykule 39 niniejszego Statutu.

Artykuł 58

Odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości jest ograniczone do kwestii prawnych. Podstawę odwołania stanowi brak właściwości Sądu, naruszenie procedury w postępowaniu przed Sądem wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz naruszenie prawa Unii przez Sąd.

Odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania lub wskazania strony je ponoszącej.

Artykuł 59

W wypadku wniesienia odwołania od orzeczenia Sądu procedura postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości składa się z części pisemnej i ustnej. Zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym Trybunał, po wysłuchaniu rzecznika generalnego i stron, może odstąpić od procedury ustnej.

Artykuł 60

Z zastrzeżeniem artykułów 278 i 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i artykułu 157 Traktatu EWEA, odwołanie nie ma skutku zawieszającego.

Na zasadzie odstępstwa od artykułu 280 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, orzeczenia Sądu o nieważności rozporządzenia stają się skuteczne dopiero po upływie terminu określonego w pierwszym akapicie artykułu 56 niniejszego Statutu, bądź jeśli w terminie tym wniesiono odwołanie — od daty jego oddalenia, jednak bez uszczerbku dla prawa strony do wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z artykułami 278 i 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub artykułem 157 Traktatu EWEA, o zawieszenie skutków rozporządzenia, o nieważności którego orzeczono, lub o podjęcie innych środków tymczasowych.

Artykuł 61

Jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał Sprawiedliwości uchyla orzeczenie Sądu. Może on wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

Gdy sprawa zostanie skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd, jest on związany orzeczeniem Trybunału co do kwestii prawnych.

Jeśli odwołanie wniesione przez Państwo Członkowskie lub instytucję Unii, które nie interweniowały w postępowaniu przed Sądem, jest zasadne, Trybunał może określić, jeśli uzna to za konieczne, które ze skutków uchylonego orzeczenia Sądu uważa się za ostateczne wobec stron sporu.

Artykuł 62

Jeżeli w sprawach przewidzianych w artykule 256 ustęp 2 i 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, pierwszy rzecznik generalny uzna, że zachodzi poważne ryzyko naruszenia jedności lub spójności prawa Unii, może wystąpić do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o poddanie orzeczenia Sądu kontroli.

Wniosek musi zostać złożony w terminie jednego miesiąca od wydania orzeczenia przez Sąd. W terminie miesiąca od otrzymania wniosku pierwszego rzecznika generalnego, Trybunał decyduje, czy poddać orzeczenie kontroli.

Artykuł 62a

Trybunał Sprawiedliwości orzeka w sprawie pytań będących przedmiotem kontroli zgodnie z procedurą nadzwyczajną na podstawie akt przekazanych mu przez Sąd.

Zainteresowani, o których mowa w artykule 23 niniejszego Statutu, a także w przypadkach przewidzianych w artykule 256 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, strony postępowania przed Sądem mają prawo, w wyznaczonym w tym celu terminie, przedstawić Trybunałowi pisma procesowe lub uwagi na piśmie odnośnie do pytań będących przedmiotem kontroli.

Trybunał może podjąć decyzję o otwarciu procedury ustnej przed wydaniem orzeczenia.

Artykuł 62b

W przypadkach przewidzianych w artykule 256 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, bez uszczerbku dla artykułów 278 i 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wnioski o poddanie orzeczenia kontroli oraz decyzja w sprawie otwarcia procedury kontroli nie mają skutku zawieszającego. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, że orzeczenie Sądu narusza jedność i spójność prawa Unii, kieruje sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd, który jest związany orzeczeniem Trybunału co do kwestii prawnych; Trybunał może określić, które ze skutków orzeczenia Sądu uważa się za ostateczne wobec stron sporu. Jednakże jeżeli rozstrzygnięcie sporu, przy uwzględnieniu rezultatu kontroli, wynika z ustaleń stanu faktycznego, na których oparte zostało orzeczenie Sądu, Trybunał wydaje orzeczenie ostateczne.

W przypadkach przewidzianych w artykule 256 ustęp 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w przypadku braku wniosku o poddanie orzeczenia kontroli lub decyzji o otwarciu procedury kontroli, odpowiedzi udzielone przez Sąd na zadane mu pytania stają się skuteczne z chwilą wygaśnięcia terminów określonych w artykule 62 akapit drugi. W przypadku otwarcia procedury kontroli odpowiedzi, które zostały poddane kontroli stają się skuteczne wraz z zakończeniem tej procedury, chyba że Trybunał postanowi inaczej. Jeżeli Trybunał uzna, że orzeczenie Sądu narusza jedność lub spójność prawa Unii, odpowiedź udzielona przez Trybunał na pytania będące przedmiotem kontroli zastępuje odpowiedź Sądu.

TYTUŁ IV A

SĄDY WYSPECJALIZOWANE

Artykuł 62c

Przepisy odnoszące się do właściwości, składu, organizacji i procedury sądów wyspecjalizowanych ustanowionych na mocy artykułu 257 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej są zawarte w załączniku do niniejszego Statutu.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie z art. 257 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, mogą ustanowić w sądach wyspecjalizowanych instytucję sędziów ad interim w celu zastępowania nieobecnych sędziów, którzy wprawdzie nie są dotknięci inwalidztwem uznanym za całkowite, ale do których odnosi się trwała przeszkoda w wykonywaniu obowiązków uniemożliwiająca im udział w rozpoznawaniu spraw. W takim przypadku Parlament Europejski i Rada ustalają zasady mianowania sędziów ad interim, ich uprawnienia i obowiązki, warunki wykonywania ich obowiązków oraz okoliczności skutkujące zakończeniem ich wykonywania.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE*Artykuł 63*

Regulaminy proceduralne Trybunału Sprawiedliwości i Sądu zawierają wszelkie postanowienia niezbędne do stosowania niniejszego Statutu, a w razie potrzeby do jego uzupełnienia.

Artykuł 64

Reguły dotyczące systemu językowego stosowanego w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej określa rozporządzenie Rady stanowiącej jednomyślnie. Rozporządzenie to jest przyjmowane na wniosek Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją i Parlamentem Europejskim albo na wniosek Komisji i po konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości i Parlamentem Europejskim.

Do chwili przyjęcia tych reguł stosuje się postanowienia regulaminu proceduralnego Trybunału Sprawiedliwości oraz regulaminu proceduralnego Sądu dotyczące systemu językowego. Na zasadzie odstępstwa od artykułów 253 i 254 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wszelkie zmiany tych postanowień lub ich uchylenie wymagają jednomyślnej zgody Rady.

ZAŁĄCZNIK I

SĄD DO SPRAW SŁUŻBY PUBLICZNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

Artykuł 1

Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej, zwany dalej „Sądem do spraw Służby Publicznej”, jest właściwy do rozpoznawania w pierwszej instancji sporów między Unią a jej pracownikami na mocy art. 270 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w tym sporów między organami i jednostkami organizacyjnymi a ich personelem, w odniesieniu do których przyznano właściwość Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 2

1. W skład Sądu do spraw Służby Publicznej wchodzi siedmiu sędziów. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zwiększyć liczbę sędziów.

Sędziowie są mianowani na okres sześciu lat. Ustupający sędziowie mogą być mianowani ponownie.

Wakaty uzupełnia się przez mianowanie nowego sędziego na okres sześciu lat.

2. Skład Sądu do spraw Służby Publicznej określony w ust. 1 akapit pierwszy może zostać uzupełniony przez sędziów *ad interim*, których zadaniem jest zastępowanie nieobecnych sędziów, którzy wprawdzie nie są dotknięci inwalidztwem uznanym za całkowite, ale do których odnosi się trwała przeszkoda w wykonywaniu obowiązków uniemożliwiająca im udział w rozpoznawaniu spraw.

Artykuł 3

1. Sędziowie są mianowani przez Radę, stanowiącą zgodnie z art. 257 akapit czwarty Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, po konsultacji z komitetem przewidzianym w niniejszym artykule. Przy mianowaniu sędziów Rada zapewnia zrównoważony skład Sądu do spraw Służby Publicznej w odniesieniu do obywateli Państw Członkowskich pochodzących z możliwie najszerszego obszaru geograficznego oraz w odniesieniu do reprezentowanych krajowych systemów sądowniczych.

2. Każda osoba posiadająca obywatelstwo Unii i spełniająca warunki przewidziane w art. 257 akapit czwarty Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej może przedstawić swoją kandydaturę. Rada, stanowiąc na zalecenie Trybunału Sprawiedliwości, określa warunki i zasady dotyczące przedstawiania i rozpatrywania kandydatur.

3. Tworzy się komitet składający się z siedmiu osobistości wybranych spośród byłych członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu oraz prawników o uznanej kompetencji. O mianowaniu członków komitetu oraz zasadach jego działania decyduje Rada stanowiąca na zalecenie prezesa Trybunału Sprawiedliwości.

4. Komitet wydaje opinię, czy kandydat jest odpowiedni do pełnienia funkcji sędziego Sądu do spraw Służby Publicznej. Komitet dołącza do tej opinii listę kandydatów o najbardziej odpowiednim doświadczeniu na najwyższym poziomie. Lista taka powinna zawierać co najmniej dwukrotnie większą liczbę kandydatów od liczby sędziów, którzy mają być mianowani przez Radę.

Artykuł 4

1. Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Sądu do spraw Służby Publicznej. Jego mandat jest odnawialny.

2. Sąd do spraw Służby Publicznej obraduje w izbach składających się z trzech sędziów. W niektórych przypadkach określonych w jego regulaminie Sąd może obradować w pełnym składzie, w izbie złożonej z pięciu sędziów lub w składzie jednoosobowym.

3. Prezes Sądu do spraw Służby Publicznej przewodniczy obradom w pełnym składzie i w izbie złożonej z pięciu sędziów. Prezesi izb złożonych z trzech sędziów są wyznaczani na warunkach określonych w ust. 1. Jeżeli prezes Sądu do spraw Służby Publicznej jest przydzielony do izby złożonej z trzech sędziów, przewodniczy on takiej izbie.
4. Właściwości i kworum pełnego składu, jak również skład izb i przydzielanie im spraw określa regulamin.

Artykuł 5

Artykuły 2–6, 14, 15 i 17 akapity pierwszy, drugi i piąty, a także art. 18 Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stosują się do Sądu do spraw Służby Publicznej i jego członków.

Ślubowanie, o którym mowa w art. 2 Statutu, składa się przed Trybunałem Sprawiedliwości, a decyzje, o których mowa w art. 3, 4 i 6, są podejmowane przez Trybunał Sprawiedliwości po konsultacji z Sądem do spraw Służby Publicznej.

Artykuł 6

1. Sąd do spraw Służby Publicznej jest wspierany przez służby administracyjne Trybunału Sprawiedliwości i Sądu. Prezes Trybunału Sprawiedliwości lub, w stosownym przypadku, prezes Sądu określa za wspólnym porozumieniem z prezesem Sądu do spraw Służby Publicznej warunki, na jakich urzędnicy i inni pracownicy zatrudnieni przy Trybunale Sprawiedliwości lub Sądzie świadczą wobec Sądu do spraw Służby Publicznej usługi umożliwiające jego funkcjonowanie. Niektórzy urzędnicy lub inni pracownicy odpowiadają przed sekretarzem Sądu do spraw Służby Publicznej, który podlega prezesowi tego Sądu.
2. Sąd do spraw Służby Publicznej mianuje swojego sekretarza i określa jego status. Artykuł 3 akapit czwarty, art. 10, 11 i 14 Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stosują się do sekretarza tego Sądu.

Artykuł 7

1. Postępowanie przed Sądem do spraw Służby Publicznej określają przepisy tytułu III Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z wyjątkiem jego art. 22 i 23. W miarę potrzeb ustanawia się bardziej szczegółowe i szersze przepisy w regulaminie tego Sądu.
2. Przepisy odnoszące się do systemu językowego Sądu mają zastosowanie do Sądu do spraw Służby Publicznej.
3. Część pisemna postępowania obejmuje przedstawienie skargi i odpowiedzi na skargę, o ile Sąd do spraw Służby Publicznej nie podejmie decyzji, że niezbędna jest kolejna wymiana pism procesowych. W przypadku gdy przeprowadza się taką kolejną wymianę pism procesowych, Sąd do spraw Służby Publicznej może, za zgodą stron, zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez przeprowadzenia postępowania ustnego.
4. W każdym stadium postępowania, w tym od chwili złożenia skargi, Sąd do spraw Służby Publicznej może badać możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu i przyczyniać się do osiągnięcia ugody.
5. Sąd do spraw Służby Publicznej rozstrzyga o kosztach postępowania. Z zastrzeżeniem przepisów szczególnych regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

Artykuł 8

1. Jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Sądu do spraw Służby Publicznej zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Sądu do spraw Służby Publicznej. Podobnie jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Sądu do spraw Służby Publicznej, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu.

2. Jeśli Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznawania skargi, dla której właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd, kieruje ją do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Podobnie jeśli Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd stwierdzi, że skarga należy do właściwości Sądu do spraw Służby Publicznej, kieruje ją do Sądu do spraw Służby Cywilnej, który nie może stwierdzić braku swojej właściwości.

3. Jeśli w Sądzie do spraw Służby Publicznej i Sądzie są zawisłe sprawy dotyczące tej samej kwestii wykładni lub dotyczące ważności tego samego aktu, Sąd do spraw Służby Publicznej, po wysłuchaniu stron, może zawiesić postępowanie do czasu wydania wyroku przez Sąd.

Jeśli w Sądzie do spraw Służby Publicznej i Sądzie są zawisłe sprawy mające ten sam przedmiot, Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdza brak swojej właściwości, tak aby Sąd mógł orzec w tych sprawach.

Artykuł 9

Odwołanie może zostać wniesione do Sądu w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu, od którego wnoszone jest odwołanie, od orzeczeń Sądu do spraw Służby Publicznej kończących postępowanie w sprawie i orzeczeń tego Sądu rozstrzygających kwestie merytoryczne jedynie w części lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności.

Odwołanie takie może zostać wniesione przez każdą stronę, której żądania nie zostały uwzględnione, w całości lub w części. Jednakże interwenienci niebędący ani Państwami Członkowskimi, ani instytucjami Unii mogą wnieść takie odwołanie jedynie wtedy, gdy orzeczenie Sądu do spraw Służby Cywilnej dotyczy ich bezpośrednio.

Artykuł 10

1. Każda osoba, której wniosek interwencyjny został oddalony przez Sąd do spraw Służby Publicznej, może wnieść odwołanie do Sądu w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia o orzeczeniu oddalającym wniosek.

2. Strony postępowania mogą wnieść odwołanie do Sądu od wszelkich orzeczeń Sądu do spraw Służby Publicznej wydanych na mocy art. 278 lub art. 279 lub art. 299 akapit czwarty Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub art. 157 lub art. 164 akapit trzeci Traktatu EWEA, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o nich.

3. Prezes Sądu może rozstrzygać odwołania, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, stosując procedurę doraźną, która, w niezbędnym zakresie, może różnić się od przepisów niniejszego załącznika i która zostanie określona w regulaminie Sądu.

Artykuł 11

1. Odwołanie do Sądu jest ograniczone do kwestii prawnych. Podstawę odwołania może stanowić brak właściwości Sądu do spraw Służby Publicznej, naruszenie procedury w postępowaniu przed Sądem wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz naruszenie prawa Unii przez Sąd do spraw Służby Publicznej.
2. Odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania i wskazania strony je ponoszącej.

Artykuł 12

1. Z zastrzeżeniem art. 278 i 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 157 Traktatu EWEA, odwołanie do Sądu nie ma skutku zawieszającego.
2. W przypadku wniesienia odwołania od orzeczenia Sądu do spraw Służby Publicznej postępowanie przed Sądem składa się z części pisemnej i ustnej. Zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie Sąd może, po wysłuchaniu stron, odstąpić od postępowania ustnego.

Artykuł 13

1. Jeśli odwołanie jest zasadne, Sąd uchyla orzeczenie Sądu do spraw Służby Publicznej i sam wydaje orzeczenie w sprawie. Jeżeli stan postępowania nie pozwala na wydanie orzeczenia przez Sąd, kieruje on sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd do spraw Służby Publicznej.
 2. Gdy sprawa zostanie skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd do spraw Służby Publicznej, jest on związany orzeczeniem Sądu co do kwestii prawnych.
-

PROTOKÓŁ W SPRAWIE USTALENIA SIEDZIB INSTYTUCJI I NIEKTÓRYCH ORGANÓW, JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH I SŁUŻB UNII EUROPEJSKIEJ

PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,

UWZGLĘDNIAJĄC artykuł 341 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i artykuł 189 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

PRZYWOŁUJĄC I POTWIERDZAJĄC decyzję z 8 kwietnia 1965 roku, bez uszczerbku dla decyzji dotyczących siedziby przyszłych instytucji, organów, jednostek organizacyjnych i służb,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

Artykuł

- a) Parlament Europejski ma siedzibę w Strasburgu, gdzie odbywa się 12 posiedzeń plenarnych, w tym posiedzenie budżetowe. Dodatkowe posiedzenia plenarne odbywają się w Brukseli. Komisje Parlamentu Europejskiego obradują w Brukseli. Sekretariat Generalny Parlamentu Europejskiego i jego służby pozostają w Luksemburgu.
- b) Rada ma siedzibę w Brukseli. Posiedzenia Rady w kwietniu, czerwcu i październiku odbywają się w Luksemburgu.
- c) Komisja ma siedzibę w Brukseli. Służby wymienione w artykułach 7, 8 i 9 decyzji z 8 kwietnia 1965 roku mieszczą się w Luksemburgu.
- d) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma siedzibę w Luksemburgu.
- e) Trybunał Obrachunkowy ma siedzibę w Luksemburgu.
- f) Komitet Ekonomiczno-Społeczny ma siedzibę w Brukseli.
- g) Komitet Regionów ma siedzibę w Brukseli.
- h) Europejski Bank Inwestycyjny ma siedzibę w Luksemburgu.
- i) Europejski Bank Centralny ma siedzibę we Frankfurcie.
- j) Europejski Urząd Policji (Europol) ma siedzibę w Hadze.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE PRZYWILEJÓW I IMMUNITETÓW UNII EUROPEJSKIEJ

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z artykułem 343 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i artykułem 191 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, Unia Europejska i EWEA korzystają na terytoriach Państw Członkowskich z przywilejów i immunitetów niezbędnych do wykonywania ich zadań,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

ROZDZIAŁ I

Mienie, fundusze, aktywa i operacje Unii Europejskiej

Artykuł 1

Lokale i budynki Unii są nietykalne. Nie podlegają rewizjom, rekwizycjom, konfiskacie lub wywłaszczeniu. Mienie i aktywa Unii nie podlegają żadnym środkom przymusu administracyjnego lub sądowego bez upoważnienia Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 2

Archiwa Unii są nietykalne.

Artykuł 3

Unia, jej aktywa, przychody i inne mienie są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

Rządy Państw Członkowskich, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, podejmują stosowne środki w celu umorzenia lub zwrotu kwoty podatków pośrednich lub podatków z tytułu sprzedaży wliczonych w cenę mienia ruchomego i nieruchomego, w przypadku gdy Unia dokonuje, do celów użytku służbowego, poważnych zakupów, których cena zawiera tego typu podatki. Jednakże stosowanie tych postanowień nie może spowodować zakłócenia konkurencji w obrębie Unii.

Zwolnień nie udziela się w stosunku do podatków i opłat, których wysokość stanowi jedynie wynagrodzenie za skorzystanie z usługi użyteczności publicznej.

Artykuł 4

Unia jest zwolniona z wszelkich ceł, zakazów i ograniczeń przywozowych i wywozowych w stosunku do produktów przeznaczonych do ich użytku służbowego: produkty przywiezione w ten sposób mogą zostać sprzedane, odpłatnie lub nieodpłatnie, na terytorium kraju, do którego zostały przywiezione, wyłącznie na warunkach określonych przez rząd tego kraju.

Unia jest także zwolniona z wszelkich ceł, zakazów i ograniczeń przywozowych i wywozowych w odniesieniu do swoich publikacji.

ROZDZIAŁ II

Komunikacja i laissez-passer

Artykuł 5

(dawny artykuł 6)

W celu komunikacji służbowej i przekazywania wszelkich dokumentów, instytucje Unii korzystają na terytorium każdego Państwa Członkowskiego z przywilejów przyznawanych przez dane państwo placówkom dyplomatycznym.

Korespondencja służbowa i inne środki komunikacji służbowej instytucji Unii nie podlegają cenzurze.

Artykuł 6

(dawny artykuł 7)

Laissez-passer w postaci, która zostanie określona przez Radę stanowiącą zwykłą większością, a które władze Państwa Członkowskiego uznają za ważny dokument podróży, mogą być wystawiane członkom i pracownikom instytucji Unii przez szefów tych instytucji. Te *laissez-passer* wydawane są urzędnikom i innym pracownikom na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym urzędników i warunkach zatrudnienia innych pracowników Unii.

Komisja może zawierać umowy umożliwiające uznawanie *laissez-passer* jako ważnych dokumentów podróży na terytorium państw trzecich.

ROZDZIAŁ III

Członkowie Parlamentu Europejskiego

Artykuł 7

(dawny artykuł 8)

Swoboda przepływu członków Parlamentu Europejskiego podróżujących do lub z miejsca obrad Parlamentu Europejskiego nie podlega żadnym ograniczeniom administracyjnym lub innym.

Członkom Parlamentu Europejskiego, w zakresie kontroli celnej i walutowej, przyznaje się:

- a) ze strony własnego rządu — takie same udogodnienia jak przyznawane wyższym urzędnikom wyjeżdżającym za granicę na czasowe pobyty służbowe;
- b) ze strony rządów innych Państw Członkowskich — takie same udogodnienia jak przyznawane przedstawicielom obcych rządów w związku z czasowym pobytem służbowym.

Artykuł 8

(dawny artykuł 9)

Wobec członków Parlamentu Europejskiego nie można prowadzić dochodzenia, postępowania sądowego, ani też ich zatrzymywać z powodu ich opinii lub stanowiska zajętego przez nich w głosowaniu w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych.

Artykuł 9

(dawny artykuł 10)

Podczas sesji Parlamentu Europejskiego jego członkowie korzystają:

- a) na terytorium swojego państwa — z immunitetów przyznawanych członkom parlamentu ich państwa;
- b) na terytorium innego Państwa Członkowskiego — z immunitetu chroniącego przed zatrzymaniem oraz immunitetu jurysdykcyjnego.

Immunitet chroni także członków podczas ich podróży do i z miejsca, gdzie odbywa się posiedzenie Parlamentu Europejskiego.

Nie można powoływać się na immunitet w przypadku, gdy członek został schwytany na gorącym uczynku i nie może on stanowić przeszkody w wykonywaniu przez Parlament Europejski prawa uchylecia immunitetu w odniesieniu do któregokolwiek ze swoich członków.

ROZDZIAŁ IV

Przedstawiciele Państw Członkowskich biorący udział w pracach instytucji Unii Europejskiej

Artykuł 10

(dawny artykuł 11)

Przedstawiciele Państw Członkowskich biorący udział w pracach instytucji Unii, ich doradcy i eksperci techniczni, korzystają w czasie wykonywania swoich funkcji i w czasie podróży do i z miejsca obrad, ze zwyczajowych przywilejów, immunitetów i udogodnień.

Niniejszy artykuł stosuje się również do członków organów doradczych Unii.

ROZDZIAŁ V

Urzednicy i inni pracownicy Unii Europejskiej

Artykuł 11

(dawny artykuł 12)

Na terytorium każdego Państwa Członkowskiego i bez względu na ich przynależność państwową, urzednicy i inni pracownicy Unii:

- a) z zastrzeżeniem postanowień Traktatów dotyczących z jednej strony reguł odpowiedzialności urzedników i innych pracowników w stosunku do Unii oraz, z drugiej strony, właściwości Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sporach między Unią a jej urzednikami i innymi pracownikami, korzystają z immunitetu jurysdykcyjnego co do dokonanych przez nich czynności służbowych, a obejmującego również słowa wypowiedziane lub napisane; korzystają oni z tego immunitetu również po zakończeniu pełnienia funkcji;
- b) wraz ze współmałżonkami oraz członkami rodziny pozostającymi na utrzymaniu, nie podlegają ograniczeniom imigracyjnym i nie są objęci formalnościami dotyczącymi rejestracji cudzoziemców;

- c) w zakresie przepisów walutowych, korzystają z takich samych udogodnień, które są zwyczajowo przyznawane pracownikom organizacji międzynarodowych;
- d) korzystają z prawa przywozu bez opłat z kraju ostatniego miejsca zamieszkania lub z kraju, którego są obywatelami, mebli i przedmiotów osobistego użytku przy podejmowaniu po raz pierwszy pracy w danym kraju, a także prawa ponownego wywozu bez opłat mebli i przedmiotów osobistego użytku, po ustaniu funkcji w tym kraju, w obu przypadkach w stopniu uznanym przez rząd państwa, w którym prawo to jest wykonywane, za niezbędny;
- e) korzystają z prawa przywozu bez opłat samochodu do użytku osobistego, nabytego w kraju ostatniego miejsca zamieszkania lub w kraju, którego są obywatelami na zasadach rządzących rodzimym rynkiem tego kraju, a także z prawa ponownego wywozu bez opłat tego samochodu, w obu przypadkach w stopniu uznanym przez rząd danego państwa za niezbędny.

Artykuł 12

(dawny artykuł 13)

Urzednicy i inni pracownicy Unii objęci są podatkiem na rzecz Unii od dochodów, wynagrodzeń i dodatków wypłacanych im przez Unię, na warunkach i zgodnie z procedurą określonymi przez Parlament Europejski i Radę, stanowiące w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z zainteresowanymi instytucjami.

Są oni zwolnieni z krajowych podatków od dochodów, wynagrodzeń i dodatków wypłacanych przez Unię.

Artykuł 13

(dawny artykuł 14)

Przy stosowaniu podatku dochodowego, podatku majątkowego oraz podatku od spadku, a także stosując konwencje o unikaniu podwójnego opodatkowania zawarte między Państwami Członkowskimi Unii, uznaje się, że urzednicy i inni pracownicy Unii, którzy osiedlają się na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż kraj ich miejsca zamieszkania dla celów podatkowych, w momencie dołączenia do służb Unii, i wyłącznie z tytułu wykonywania swoich obowiązków na rzecz Unii zarówno w kraju ich faktycznego zamieszkania i kraju zamieszkania dla celów podatkowych, zachowują miejsce zamieszkania w tym ostatnim, pod warunkiem że kraj ten należy do Unii. Niniejsze postanowienie stosuje się także do współmałżonka, w zakresie w jakim nie wykonuje on działalności zawodowej oraz do dzieci pozostających na utrzymaniu i pod opieką osób, o których jest mowa w niniejszym artykule.

Mienie ruchome należące do osób, o których mowa w pierwszym akapicie, znajdujące się na terytorium, w którym osoby te przebywają, jest zwolnione z podatku od spadku w tym państwie; w celu ustalenia takiego podatku, uznaje się za znajdujące się w kraju stałego zamieszkania, z zastrzeżeniem praw państw trzecich oraz ewentualnego stosowania postanowień międzynarodowych konwencji dotyczących podwójnego opodatkowania.

Miejsce zamieszkania uzyskane wyłącznie w związku z pełnieniem funkcji w innych organizacjach międzynarodowych nie jest brane pod uwagę przy stosowaniu postanowień niniejszego artykułu.

Artykuł 14

(dawny artykuł 15)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z zainteresowanymi instytucjami, określają system świadczeń socjalnych obejmujący urzędników i innych pracowników Unii.

Artykuł 15

(dawny artykuł 16)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z innymi zainteresowanymi instytucjami, określają kategorie urzędników i innych pracowników Unii, do których stosują się postanowienia artykułu 11, drugiego akapitu artykułu 12 i artykułu 13, częściowo lub w całości.

Nazwiska, stopnie służbowe i adresy urzędników i innych pracowników w poszczególnych kategoriach przekazywane są okresowo rządowi Państw Członkowskich.

ROZDZIAŁ VI

Przywileje i immunitety placówek dyplomatycznych państw trzecich akredytowanych przy Unii Europejskiej

Artykuł 16

(dawny artykuł 17)

Państwo Członkowskie, na którego terytorium znajduje się siedziba Unii, udziela zwyczajowych immunitetów dyplomatycznych i przywilejów placówkom dyplomatycznym państw trzecich akredytowanych przy Unii.

ROZDZIAŁ VII

Postanowienia ogólne*Artykuł 17**(dawny artykuł 18)*

Przywileje, immunitety i inne udogodnienia przyznaje się urzędnikom i innym pracownikom Unii wyłącznie w interesie Unii.

Każda instytucja Unii powinna uchylić immunitet udzielony urzędnikowi lub innemu pracownikowi, kiedy uzna, że uchylenie takiego immunitetu nie jest sprzeczne z interesami Unii.

*Artykuł 18**(dawny artykuł 19)*

W celu stosowania niniejszego Protokołu, instytucje Unii współpracują z właściwymi władzami danych Państw Członkowskich.

*Artykuł 19**(dawny artykuł 20)*

Artykuły 11–14 i artykuł 17 mają zastosowanie do przewodniczącego Rady Europejskiej.

Mają one także zastosowanie do członków Komisji.

*Artykuł 20**(dawny artykuł 21)*

Artykuły 11–14 i artykuł 17 stosuje się wobec sędziów, rzeczników generalnych, sekretarzy i sprawozdawców pomocniczych Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, bez uszczerbku dla postanowień artykułu 3 Protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dotyczących immunitetu jurysdykcyjnego sędziów i rzeczników generalnych.

Artykuł 21

(dawny artykuł 22)

Niniejszy Protokół stosuje się także do Europejskiego Banku Inwestycyjnego, członków jego organów, jego pracowników i do przedstawicieli Państw Członkowskich biorących udział w jego działalności, bez uszczerbku dla postanowień Protokołu w sprawie Statutu tego banku.

Ponadto Europejski Bank Inwestycyjny jest zwolniony z jakiegokolwiek opodatkowania i obciążeń o podobnym charakterze związanych z podwyższeniem jego kapitału, jak również z różnych formalności, które mogą być z tym związane w państwie, w którym Bank ma swoją siedzibę. Podobnie też, jego rozwiązanie lub likwidacja nie stanowią podstaw do nałożenia opodatkowania. Ponadto działalność Banku i jego organów, prowadzona zgodnie z jego statutem, nie podlega żadnemu podatkowi obrotowemu.

Artykuł 22

(dawny artykuł 23)

Niniejszy Protokół stosuje się także do Europejskiego Banku Centralnego, do członków jego organów i do jego personelu, bez uszczerbku dla postanowień Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

Europejski Bank Centralny jest dodatkowo zwolniony z wszelkich form opodatkowania lub obciążeń o podobnym charakterze w związku z podwyższeniem jego kapitału, jak również z wszelkich formalności, które mogą być z tym związane w państwie, w którym Bank ma swoją siedzibę. Działalność Banku i jego organów, podejmowana zgodnie ze Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, nie podlega żadnemu podatkowi obrotowemu.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE ARTYKUŁU 40.3.3 KONSTYTUCJI IRLANDII

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

Postanowienia Traktatów, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej ani postanowienia innych Traktatów czy Aktów zmieniających lub uzupełniających te Traktaty w niczym nie naruszają stosowania w Irlandii artykułu 40.3.3 Konstytucji Irlandii.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE POSTANOWIEŃ PRZEJŚCIOWYCH

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

MAJĄC NA UWADZE, że w celu umożliwienia przejścia od postanowień instytucjonalnych Traktatów mających zastosowanie przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony do postanowień przewidzianych we wspomnianym Traktacie należy ustanowić postanowienia przejściowe,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

Artykuł 1

W niniejszym Protokole wyraz „Traktaty” oznacza Traktat o Unii Europejskiej, Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Artykuł 2

1. Na okres pozostający od dnia wejścia w życie niniejszego artykułu do końca kadencji 2009–2014 oraz w drodze odstępstwa od artykułu 189 akapit drugi i artykułu 190 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz od artykułu 107 akapit drugi i artykułu 108 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, które obowiązywały podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2009 roku, a także w drodze odstępstwa od liczby miejsc przewidzianych w artykule 14 ustęp 2 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej, do istniejących 736 miejsc dodaje się – zwiększając tym samym tymczasowo do końca kadencji 2009–2014 całkowitą liczbę członków Parlamentu Europejskiego do 754 – następujące 18 miejsc:

Bułgaria	1	Niderlandy	1
Hiszpania	4	Austria	2
Francja	2	Polska	1
Włochy	1	Słowenia	1
Łotwa	1	Szwecja	2
Malta	1	Zjednoczone Królestwo	1

2. W drodze odstępstwa od artykułu 14 ustęp 3 Traktatu o Unii Europejskiej, dane Państwa Członkowskie wyznaczają osoby, które zajmą dodatkowe miejsca, o których mowa w ustępie 1, zgodnie z przepisami danych Państw Członkowskich i pod warunkiem, że osoby te zostały wybrane w powszechnych wyborach bezpośrednich w drodze:

- a) wyboru w powszechnych wyborach bezpośrednich zorganizowanych specjalnie w tym celu w danym Państwie Członkowskim zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do wyborów do Parlamentu Europejskiego;
- b) odwołania się do wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się w dniach 4–7 czerwca 2009 roku; lub
- c) wyznaczenia przez parlament narodowy danego Państwa Członkowskiego ze swojego grona wymaganej liczby członków, zgodnie z procedurą określoną przez każde z tych Państw Członkowskich.

3. W stosownym czasie przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku, Rada Europejska przyjmuje decyzję ustalającą skład Parlamentu Europejskiego, zgodnie artykułem 14 ustęp 2 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej.

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WIĘKSZOŚCI KWALIFIKOWANEJ

Artykuł 3

1. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej postanowienia tego ustępu i postanowienia artykułu 238 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dotyczące definicji większości kwalifikowanej w Radzie Europejskiej i w Radzie, stają się skuteczne 1 listopada 2014 roku.

2. Między 1 listopada 2014 roku a 31 marca 2017 roku, jeżeli przyjęcie aktu wymaga większości kwalifikowanej, członek Rady może zażądać, by akt ten został przyjęty większością kwalifikowaną określoną w ustępie 3. W takim przypadku stosuje się ustępy 3 i 4.

3. Bez uszczerbku dla artykułu 235 ustęp 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do 31 października 2014 roku obowiązują następujące postanowienia:

Jeżeli przyjęcie aktu przez Radę Europejską i Radę wymaga większości kwalifikowanej, głosy członków ważne są następująco:

Belgia	12	Litwa	7
Bułgaria	10	Luksemburg	4
Republika Czeska	12	Węgry	12
Dania	7	Malta	3
Niemcy	29	Niderlandy	13
Estonia	4	Austria	10
Irlandia	7	Polska	27
Grecja	12	Portugalia	12
Hiszpania	27	Rumunia	14
Francja	29	Słowenia	4
Chorwacja	7	Słowacja	7
Włochy	29	Finlandia	7
Cypr	4	Szwecja	10
Łotwa	4	Zjednoczone Królestwo	29

Jeżeli na mocy Traktatów akty przyjmowane są na wniosek Komisji, wymagają one do ich przyjęcia co najmniej 260 głosów „za”, oddanych przez większość członków. W innych przypadkach akty wymagają do ich przyjęcia co najmniej 260 głosów „za”, oddanych przez co najmniej dwie trzecie członków.

Jeżeli akt ma zostać przyjęty przez Radę Europejską lub Radę większością kwalifikowaną, członek Rady Europejskiej lub Rady może zażądać sprawdzenia, czy Państwa Członkowskie stanowiące tę większość kwalifikowaną reprezentują co najmniej 62 % ogółu ludności Unii. Jeżeli okaże się, że warunek ten nie został spełniony, dany akt nie zostaje przyjęty.

4. Do 31 października 2014 roku, w przypadku gdy w zastosowaniu Traktatów nie wszyscy członkowie Rady biorą udział w głosowaniu, czyli w przypadkach gdy zastosowanie ma większość kwalifikowana określona zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych i taki sam udział liczby członków Rady oraz, w stosownym przypadku, taki sam udział procentowy ludności danych Państw Członkowskich, jak te ustalone w ustępie 3 niniejszego artykułu.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE SKŁADÓW RADY*Artykuł 4*

Do wejścia w życie decyzji, o której mowa w artykule 16 ustęp 6 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej, Rada może zbierać się w składach określonych w akapitach drugim i trzecim tego ustępu oraz w innych składach, których wykaz został ustanowiony w decyzji Rady do Spraw Ogólnych, stanowiącej zwykłą większością głosów.

TYTUŁ IV

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE KOMISJI, W TYM WYSOKIEGO PRZEDSTAWICIELA UNII DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA*Artykuł 5*

Członkowie Komisji pełniący swoje funkcje w dniu wejścia w życie Traktatu z Lizbony pełnią te funkcje do końca kadencji. Jednakże w dniu mianowania wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, kadencja członka mającego takie samo obywatelstwo co wysoki przedstawiciel kończy się.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE SEKRETARZA GENERALNEGO RADY, WYSOKIEGO PRZEDSTAWICIELA DO SPRAW WSPÓLNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA ORAZ ZASTĘPCY SEKRETARZA GENERALNEGO RADY*Artykuł 6*

Kadencja sekretarza generalnego Rady, wysokiego przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zastępcy sekretarza generalnego Rady kończy się w dniu wejścia w życie Traktatu z Lizbony. Rada mianuje sekretarza generalnego zgodnie z artykułem 240 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

TYTUŁ VI

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ORGANÓW DORADCZYCH

Artykuł 7

Do czasu wejścia w życie decyzji, o której mowa w artykule 301 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, miejsca członków w Komitecie Ekonomiczno-Społecznym rozdzielone są w następujący sposób:

Belgia	12	Litwa	9
Bułgaria	12	Luksemburg	6
Republika Czeska	12	Węgry	12
Dania	9	Malta	5
Niemcy	24	Niderlandy	12
Estonia	7	Austria	12
Irlandia	9	Polska	21
Grecja	12	Portugalia	12
Hiszpania	21	Rumunia	15
Francja	24	Słowenia	7
Chorwacja	9	Słowacja	9
Włochy	24	Finlandia	9
Cypr	6	Szwecja	12
Łotwa	7	Zjednoczone Królestwo	24

Artykuł 8

Do czasu wejścia w życie decyzji, o której mowa w artykule 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, miejsca członków w Komitecie Regionów rozdzielone są w następujący sposób:

Belgia	12	Litwa	9
Bułgaria	12	Luksemburg	6
Republika Czeska	12	Węgry	12
Dania	9	Malta	5
Niemcy	24	Niderlandy	12
Estonia	7	Austria	12
Irlandia	9	Polska	21
Grecja	12	Portugalia	12
Hiszpania	21	Rumunia	15
Francja	24	Słowenia	7
Chorwacja	9	Słowacja	9
Włochy	24	Finlandia	9
Cypr	6	Szwecja	12
Łotwa	7	Zjednoczone Królestwo	24

TYTUŁ VII

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE DOTYCZĄCE AKTÓW PRZYJĘTYCH NA PODSTAWIE TYTUŁU V I VI TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE TRAKTATU Z LIZBONY*Artykuł 9*

Skutki prawne aktów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przyjętych na podstawie Traktatu o Unii Europejskiej przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony zostają utrzymane do czasu uchylecia, unieważnienia lub zmiany tych aktów w zastosowaniu Traktatów. To samo dotyczy konwencji zawartych między Państwami Członkowskimi na podstawie Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 10

1. Jako środek przejściowy i w odniesieniu do aktów prawnych Unii w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy sądowej w sprawach karnych, które zostały przyjęte przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony, w dniu wejścia w życie tego Traktatu instytucje dysponują następującymi uprawnieniami: uprawnienia przyznane Komisji na mocy artykułu 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie mają zastosowania, a uprawnienia przyznane Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej na mocy tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej – w wersji tego Traktatu obowiązującej przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony – pozostają niezmienione, także w przypadku gdy zostały one uznane zgodnie z artykułem 35 ustęp 2 wspomnianego Traktatu o Unii Europejskiej.

2. Zmiana aktu prawnego, o którym mowa w ustępie 1, pociąga za sobą stosowanie – w odniesieniu do tego zmienionego aktu prawnego i względem Państw Członkowskich, do których taki zmieniony akt ma zastosowanie – uprawnień instytucji wspomniane w tym ustępie zgodnie z Traktatami.

3. W każdym przypadku środek przejściowy, o którym mowa w ustępie 1, przestaje obowiązywać pięć lat po dacie wejścia w życie Traktatu z Lizbony.

4. Nie później niż sześć miesięcy przed upływem okresu przejściowego, o którym mowa w ustępie 3, Zjednoczone Królestwo może notyfikować Radzie, że w odniesieniu do aktów prawnych, o których mowa w ustępie 1, nie uznaje uprawnień instytucji wspomnianych w ustępie 1, którymi dysponują one zgodnie z Traktatami. W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo dokona takiej notyfikacji, wszystkie akty prawne, o których mowa w ustępie 1, przestają obowiązywać to państwo od dnia upływu okresu przejściowego, o którym mowa w ustępie 3. Niniejszy akapit nie stosuje się do zmienionych aktów prawnych, które mają zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z ustępem 2.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, określa niezbędne wynikające ustalenia oraz niezbędne ustalenia przejściowe. Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w przyjmowaniu tej decyzji. Większość kwalifikowaną w Radzie określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może także przyjąć decyzję stanowiącą, że Zjednoczone Królestwo poniesie ewentualne bezpośrednie konsekwencje finansowe powstałe w sposób konieczny i nieunikniony w wyniku zaprzestania uczestnictwa w tych aktach prawnych.

5. Zjednoczone Królestwo może w późniejszym czasie w każdej chwili notyfikować Radzie chęć uczestnictwa w aktach prawnych, które przestały mieć do niego zastosowanie zgodnie z ustępem 4 akapit pierwszy. W takim przypadku stosuje się odpowiednie postanowienia Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej lub Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w zależności od przypadku. W odniesieniu do tych aktów prawnych instytucje dysponują uprawnieniami określonymi w Traktatach. Działając na mocy stosownych protokołów instytucje Unii i Zjednoczone Królestwo dążą do zapewnienia możliwie najszerszego ponownego uczestnictwa Zjednoczonego Królestwa w dorobku prawnym Unii dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, unikając przy tym poważnych zakłóceń w praktycznym funkcjonowaniu różnych części tego dorobku i przy poszanowaniu ich spójności.
